

C O L · L E C C I Ó O B R E S D I G I T A L S

03

La política regional comunitària a Catalunya 1986-2006

Francesc García de la Cruz

Generalitat de Catalunya
**Escola d'Administració Pública
de Catalunya**

La política regional comunitària a Catalunya 1986-2006

Francesc García de la Cruz

Barcelona, 2008

Generalitat de Catalunya
**Escola d'Administració Pública
de Catalunya**

 creative commons
Reconeixement-NoComercial-SenseObraDerivada 2.5 Espanya

Sou lliure de:

 Copiar, distribuir i comunicar públicament l'obra

Amb les condicions següents:

 Reconeixement. Heu de reconèixer els crèdits de l'obra de la manera especificada per l'autor o el licenciator (però no d'una manera que suggereixi que us donen suport o rebeu suport per l'ús que feu de l'obra).

 No comercial. No podeu utilitzar aquesta obra per a finalitats comercials.

 Sense obres derivades. No podeu alterar, transformar o generar una obra derivada d'aquesta obra.

- Quan reutilitzeu o distribuïu l'obra, heu de deixar ben clar els termes de la llicència de l'obra.
- Alguna d'aquestes condicions pot no aplicar-se si obteniu el permís del titular dels drets d'autor.
- No hi ha res en aquesta llicència que menyscabi o restringeixi els drets morals de l'autor.

Els drets derivats d'usos legítims o altres limitacions reconegudes per llei no queden afectats per l'anterior.

Això és un resum del text legal de la llicència completa
<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/2.5/es/legalcode.ca>

Aquest estudi és fruit d'un treball de recerca fet en el marc de la 3a edició del Mestratge en alta funció directiva de l'Escola d'Administració Pública de Catalunya i ha estat sotmès a avaluació externa per personal expert en la matèria, que n'ha validat el contingut i n'ha recomanat la publicació.

© Francesc García de la Cruz

© Escola d'Administració Pública de Catalunya

Barcelona, novembre de 2008

ISBN: 978-84-393-7892-1

Dipòsit legal: B-51824-2008

Índex

1. INTRODUCCIÓ	6
2. LA POLÍTICA REGIONAL COMUNITÀRIA	7
2.1. Antecedents i evolució històrica	7
2.2. Naixement de la cohesió econòmica	9
2.3. Evolució de la despesa de la Unió Europea	11
2.4. La política de cohesió 2007-2013	21
3. APLICACIÓ DE LA POLÍTICA REGIONAL COMUNITÀRIA A CATALUNYA	28
3.1. Els fons estructurals de la CE a Catalunya entre 1986 i 1993	28
3.2. La reforma dels fons estructurals per al període 1994-1999 i la seva concreció a Catalunya.	38
3.3. Període de programació 2000-2006.....	43
4. DADES COMARCALITZADES	48
5. ANÀLISI DELS FLUXOS FINANCERS ENTRE LA UE I ESPANYA	52
6. CONCLUSIÓ	61
BIBLIOGRAFIA	63
ANNEX 1: metodologia per a la regionalització dels saldos financers entre la UE i Espanya	

Nota sobre l'autor

Francesc García de la Cruz és llicenciat en ciències econòmiques i empresarials, professor mercantil i màster en funció directiva per l'Escola d'Administració Pública de Catalunya. Des de fa més de vint anys exerceix la seva activitat professional a l'Administració de la Generalitat de Catalunya. Actualment és responsable de Gestió d'Estudis a la Direcció General d'Anàlisi i Política Econòmica del Departament d'Economia i Finances. Ha col·laborat en diverses publicacions sobre els fons europeus, i ha participat en diversos cursos i seminaris sobre temes relacionats amb fons comunitaris i política regional.

1. Introducció

La política regional de la Unió Europea ha estat, i continua sent, per volum de fons, la segona política comunitària. Per a Catalunya i per a la resta de l'Estat espanyol, ha representat una aportació destacada per al nostre desenvolupament. És per això que ara, atès que el nivell econòmic de la majoria de les comunitats autònomes espanyoles, entre les quals hi ha Catalunya, fa que aquesta aportació europea comenci a disminuir, sembla oportú fer una recapitulació del que ha representat per a Catalunya, fins al 2006, la política regional comunitària.

Aquest treball s'estructura en tres parts. La primera part pretén analitzar els antecedents de la política regional i la seva evolució històrica, és a dir, com va sorgir la necessitat d'una política de cohesió, i també s'hi fa una quantificació econòmica de les perspectives financeres de la Comissió Europea, des del 1988 fins al 2013.

La segona part, per una banda, descriu l'inici de la participació de Catalunya en la política regional, seguint l'evolució de les diferents programacions plurianuals; per l'altra, analitza, a partir de les dades d'execució dels diferents programes comunitaris, l'impacte a escala territorial. Aquesta anàlisi està condicionada per la disponibilitat de dades territorialitzades, especialment per part de l'Administració general de l'Estat, ja que en alguns casos, com en el de les actuacions del Fons Social Europeu, és difícil, inclús, disposar de dades de l'àmbit de la comunitat autònoma. Tot i així, considerant que es disposava de dades dels principals elements de la política regional comunitària, com són el Fons Europeu de Desenvolupament Regional i el Fons de Cohesió, s'ha decidit presentar la territorialització d'aquests fons.

Finalment, la tercera part pretén presentar una continuació del treball realitzat per María Dolores Correa i Salvador Maluquer sobre els fluxos financers entre Espanya i la UE, que examinava l'evolució d'aquests fluxos, a nivell regionalitzat, entre 1986 i 1999. En aquest treball, seguint una metodologia força semblant, es continua el treball fins a l'any 2006, últim any per al qual es disposava de totes les dades anuals.

Així, es pretén donar una visió global de la política regional comunitària i de la incidència que ha tingut a Catalunya durant aquest període.

Vull agrair la col·laboració de Cristina Elvira en la recerca de dades per elaborar l'apartat sobre fluxos financers.

2. La política regional comunitària

2.1. Antecedents i evolució històrica

Es pot considerar que quan en el preàmbul del Tractat de Roma de 1957 els fundadors de la Comunitat Europea parlaven de la necessitat d'enfortir la unitat de les economies per assegurar el desenvolupament harmoniós, reduint les diferències que existien entre les regions i el retard profund en algunes d'aquestes, estaven enunciant una política regional europea. Si bé en aquella època s'era conscient de l'existència de greus desajustos regionals, es confiava que la promoció de les regles de la competència i l'economia de mercat eren els millors instruments per afavorir el desenvolupament i resoldre els desajustos econòmics.

No obstant això, el Tractat de Roma preveia la creació d'un fons estructural, el Fons Social Europeu, destinat a fomentar l'ocupació i afavorir la mobilitat dels treballadors dins del territori comunitari.

Posteriorment, el 1962, amb motiu de l'acord sobre la política agrícola comuna (PAC), la Comunitat Econòmica Europea (CEE) va crear el Fons Europeu d'Orientació i Garantia Agrícola (FEOGA). El 1964 el FEOGA es va dividir en la Secció de Garantia (FEOGA-G), que tenia la finalitat de finançar les despeses referides a l'execució de la política de mercats i preus, i la Secció d'Orientació (FEOGA-O), destinada a finançar les despeses de reformes estructurals d'aquest sector.

La PAC es va crear en una època en què Europa era deficitària en la majoria dels seus productes alimentaris. Els seus mecanismes van ser concebuts en funció d'aquesta situació. El principal objectiu d'aquests mecanismes era mantenir el nivell de preus interiors i d'ingressos dels agricultors mitjançant la intervenció i la protecció de les fronteres.

La crisi econòmica del 1973 i les consegüents reestructuracions econòmiques posaren de manifest les diferències de desenvolupament entre determinats estats membres. Aquest fet va incidir en la creació d'una veritable política estructural.

No fou fins al 1975, és a dir, divuit anys després de la signatura del Tractat de Roma, que la Comunitat Europea començà a actuar de manera significativa en el camp de la política regional amb la creació del Fons Europeu de Desenvolupament Regional (FEDER), mitjançant el Reglament (CEE) núm. 724/75 del Consell, de 18 de març de 1975, amb l'objectiu de limitar les desigualtats regionals a la CEE mitjançant la reconversió de les regions industrials en crisi i les mesures de suport a les regions menys afavorides.

Aquest primer reglament del FEDER preveia la concessió d'ajuts que consistien en el cofinançament de les accions de política regional realitzades per cada un dels estats membres en el marc de la seva pròpia política regional i, per tant, beneficiaven les inversions en infraestructures o empreses localitzades exclusivament en les zones que rebien ajuts estatals amb finalitat regional.

D'acord amb aquest reglament, existia un repartiment previ dels recursos del FEDER, entre els estats, a base de quotes. Aquests recursos es destinaven a cofinançar projectes presentats pels mateixos estats en el marc dels plans de desenvolupament regional, que havien de començar a elaborar a partir del 1976 (quadre 1).

Es pot dir que aquest sistema no introduïa encara la dimensió comunitària en la política regional, que continuava plenament a les mans dels estats, sinó que es limitava a establir una coordinació de les polítiques regionals estatals mitjançant l'obligatorietat d'elaborar plans de desenvolupament regional i el cofinançament de projectes emparats per aquests plans.

Va ser al 1979, amb la publicació del Reglament (CEE) núm. 214/79, quan la política regional comunitària va començar a dotar-se d'una certa autonomia amb relació a les polítiques regionals dels estats membres. Efectivament, aquest reglament va assignar un 5 % dels recursos del FEDER a actuacions «fora de quota» per cofinançar actuacions de caràcter regional determinades per la Comunitat Europea, seguint, per tant, criteris comunitaris, i no criteris de política regional estatal.

Així, encara que un 95 % dels recursos del FEDER continuava cofinançant les polítiques regionals estatals, la creació de l'esmentada secció «fora de quota», dotada amb un 5 % dels recursos totals, va ser un primer pas, limitat però significatiu, cap a una política regional pròpia de la Comunitat Europea.

El sistema de repartiment del FEDER per quotes estatals amb una petita secció «fora de quota» va quedar substituït, d'acord amb el Reglament (CEE) núm. 1787/84, de 19 de juny de 1984, per un nou sistema d'interval o bandes segons el qual ja no s'assignava a cada estat una quota fixa, sinó un percentatge dels recursos totals, comprès entre els valors inferior i superior d'un interval establert pel mateix reglament. És a dir, es garantia a cada estat el nivell inferior de l'interval sempre que es presentessin suficients sol·licituds d'acord amb els requisits exigits. La superació del nivell inferior de l'interval ja no depenia del fet que els projectes complissin els requisits establerts, sinó de la seva adequació a les prioritats de la política comunitària. En definitiva, amb aquest sistema augmentava el marge de discrecionalitat de les autoritats comunitàries, que només estaven obligades a complir els nivells inferiors dels intervals.

Amb l'ingrés d'Espanya i Portugal a la Comunitat Europea l'any 1986, es van haver de modificar els

intervalls dels altres estats per tal de poder-ne assignar als dos nous estats membres. Això es va fer mitjançant el Reglament (CEE) núm. 3641/85, de 20 de desembre. Pel que fa a Espanya, l'interval es va fixar en uns percentatges inferior i superior d'un 17,97 % i un 23,93 %, respectivament. En el quadre següent es presenta aquesta distribució expressada en percentatges.

Quadre 1

Distribució dels recursos del FEDER entre els estats membres abans de la reforma dels fons estructurals (%)

Estat membre	Regl. (CEE)	Regl. (CEE)	Regl. (CEE)		Regl. (CEE)	
	núm. 724/25	núm. 214/79	núm. 1787/84	núm. 1787/84	núm. 3641/85	núm. 3641/85
			mín.	màx.	mín.	màx.
Bèlgica	1,5	1,4	0,9	1,2	0,6	0,8
Dinamarca	1,3	1,2	0,5	0,7	0,3	0,5
Alemanya	6,4	6,0	3,8	4,8	2,6	3,4
Grècia	--	--	12,4	15,7	8,4	10,6
Espanya	--	--	--	--	18,0	23,9
França	15,0	16,9	11,1	14,7	7,5	10,0
Irlanda	6,0	6,5	5,6	6,8	3,8	4,6
Itàlia	40,0	39,4	31,9	42,6	21,6	28,8
Luxemburg	0,1	0,1	0,1	0,1	0,0	0,1
Països Baixos	1,7	1,6	1,0	1,3	0,7	0,9
Portugal	--	--	--	--	10,7	14,2
Regne Unit	28,0	27,0	21,4	28,6	14,5	19,3
Total	100,0	100,0	88,6	116,6	88,6	117,1

Font: S. MALQUER (coord.), L. ARLEGUI, F. GARCÍA, X. MATEU, *El FEDER a Catalunya*. Barcelona: Generalitat de Catalunya. Departament d'Economia i Finances, 1992.

2.2. Naixement de la cohesió econòmica

El concepte de *cohesió econòmica* va aparèixer per primer cop en l'Acta Única Europea (1986), denominada així perquè comprèn els tres tractats en els quals es fonamenta l'existència de la Comunitat Europea (Tractat CECA, del 1951, Tractat CEE, del 1957, i Tractat EURATOM, del 1957). En aquest tractat es consagra el principi de cohesió econòmica i social, amb l'objectiu d'arribar a formar un conjunt de països estretament units o cohesionats tant en l'aspecte econòmic com en el social.

L'Acta Única va constituir un lloable esforç per donar contingut real al principi de cohesió econòmica i social, atès que indicava expressament que la Comunitat es proposava, en particular, reduir les diferències entre les diverses regions i el retard de les menys afavorides. La importància de l'Acta radica en el fet que representa un canvi qualitatiu molt important en l'enfocament realitzat durant tots aquests

anys sobre les diferències regionals.

Així, l'article 130 A de l'Acta Única assenyala que, a fi de promoure el desenvolupament harmoniós del conjunt de la Comunitat, aquesta reforçarà la seva cohesió econòmica i social i es proposa, en particular, reduir les diferències entre les regions i l'endarreriment de les menys afavorides. L'article 130 B insta els estats membres a enfocar les seves polítiques econòmiques vers el compliment dels objectius enumerats en l'article 130 A i, igualment, a desenvolupar les polítiques comunes i el mercat interior tenint en compte els objectius de l'article 130 A. La Comunitat va donar suport a aquests objectius mitjançant els fons de finalitat estructural (FEOGA-O, FSE, FEDER), el Banc Europeu d'Inversions i els altres instruments financers existents. L'article 130 C assigna la missió de contribuir a la correcció dels principals desequilibris regionals existents dins de la Comunitat, mitjançant una participació en el desenvolupament i l'ajustament estructural de les regions menys desenvolupades i en la reconversió de les regions industrials en decadència.

Finalment, l'article 130 D conté el germen del que va ser la reforma dels fons estructurals de 1988, ja que inclou una proposta de reforma per contribuir a la consecució dels objectius enunciats en els articles 130 A i 130 D i per mitjà de la qual es millora l'eficàcia dels fons esmentats i es coordina les seves intervencions amb els altres instruments financers existents.

Posteriorment, el Tractat de la Unió Europea, també conegut com el Tractat de Maastricht, va constituir un punt d'inflexió en el procés d'integració europeu, ja que per primer cop se sobrepassava l'objectiu econòmic inicial de la Comunitat (construir un mercat comú) i s'observava una vocació d'unió política. Aquest tractat instituïa oficialment el nom d'*Unió Europea* (UE), que a partir d'aleshores va substituir el de *Comunitat Europea*, si bé aquest darrer continua vigent. El Tractat té una estructura de tres pilars: el primer, el pilar comunitari, comprèn el mercat únic, la unió econòmica i monetària, la PAC i els fons estructurals i de cohesió; els altres pilars incorporaven la política exterior i de seguretat comuna (PESC) i la cooperació en afers de justícia i assumptes d'interior.

A partir del Tractat de la Unió Europea (1992), la cohesió econòmica i social ha constituït un dels tres pilars de la UE, al mateix nivell que el mercat únic i la unió econòmica europea. L'esforç de cohesió segueix sent una prioritat que es tradueix a nivell pressupostari, ja que la política estructural representa el segon sector de despesa de la Unió Europea, després de la política agrícola comuna.

Per ajudar a la consecució de la unió econòmica i monetària, especialment en els estats menys pròspers, la Comunitat va enfortir la cohesió econòmica i social, amb l'objectiu de reduir les diferències de desenvolupament, mitjançant la creació del Fons de Cohesió.

Atès el retard en la ratificació del Tractat de Maastricht, en el Consell Europeu d'Edimburg de

desembre del 1992 es va acordar la creació del provisional «Instrument Financer de Cohesió» (Reglament núm. 792/93, de 30 de març), que, amb les dotacions previstes per al fons de cohesió definitiu, havia de poder començar a funcionar a partir de l'1 d'abril de 1993, amb una vigència d'un any, i que va ser prorrogat fins al 31 de desembre de 1994. Posteriorment, al maig del 1994 es va aprovar el Reglament (CEE) núm. 1164/94, que instrumentava definitivament el Fons de Cohesió.

Mentrestant, una reforma dels fons estructurals, el 1993, creava al desembre d'aquell any l'Instrument Financer d'Orientació de la Pesca (IFOP), per finançar accions estructurals en el sector de la pesca i l'aqüicultura.

Així, l'any 1994 els instruments de la política de cohesió eren els fons estructurals —FEDER, FSE, FEOGA-O i IFOP— i el Fons de Cohesió.

D'ençà d'aquell any i fins al 2006, aquests instruments no han variat, si bé la Unió Europea ha crescut considerablement: el 1995 s'hi incorporaren Àustria, Finlàndia i Suècia; el 2004, deu nous països (Estònia, Polònia, Letònia, Lituània, Malta, Txèquia, Eslovènia, Eslovàquia, Hongria i Xipre), i, més recentment, el 2007, Romania i Bulgària.

Fou precisament l'any 2007 quan aquests instruments es van reduir, i actualment només són vigents el FEDER, l'FSE i el Fons de Cohesió.

2.3. Evolució de la despesa de la Unió Europea

La composició de la despesa de la UE ha evolucionat per adaptar-se al nivell d'integració dels estats membres i a la diferent situació econòmica dels que s'han anat incorporant.

Les despeses del pressupost, entre els anys 1965 i 1975, es dedicaven principalment a finançar actuacions del FEOGA-G, consistents en restitucions a l'exportació a països tercers per augmentar la competitivitat dels productes, en actuacions per estabilitzar els mercats i en actuacions per garantir la seguretat del subministrament. I, a més de les despeses d'administració, també es van dedicar recursos, en un import força inferior, a accions estructurals, investigació i accions exteriors. Concretament, l'any 1975 les despeses del FEOGA-G representaven el 74,4 % del pressupost comunitari.

A començament dels anys vuitanta van començar a sorgir les tensions, a causa de la insuficiència dels recursos i les necessitats creixents de la Comunitat Europea.

Van coincidir dos tipus de dificultats. Per una banda, la reducció i l'estancament d'ingressos:

- ☛ Rendiment decreixent dels recursos propis tradicionals (drets de duana i exaccions reguladores agrícoles), a causa dels avenços assolits en matèria de desarmament aranzelari (negociacions GATT) i la millora de l'índex d'autosuficiència alimentari de la Comunitat respecte a tercers països, amb els consegüents efectes en les importacions de productes agrícoles.
- ☛ Estancament relatiu dels ingressos de l'IVA amb relació a l'activitat econòmica a causa d'un percentatge menor de les despeses de consum en el producte nacional brut de les economies de la Comunitat.

I, per altra banda, un increment molt important de les despeses:

- ☛ Potenciació de les polítiques existents: revisió del Fons Social Europeu l'octubre del 1983, amb l'atribució de noves competències i la revisió del Fons Europeu de Desenvolupament Regional (FEDER) al juny del 1984, amb la fixació de franges d'intervenció per a cada estat membre.
- ☛ Aprovació de noves polítiques: creació d'una política comuna de pesca el 1981, posada en marxa del primer programa marc d'investigació, desenvolupament i demostració (1984-1987) al juliol del 1983, programa d'investigació (Esprit) el 1984 i posada en marxa del Programa Integrat Mediterrani (PIM) al juliol del 1985.
- ☛ Impossibilitat de controlar la despesa agrícola comunitària: entre el 1982 i el 1986 les despeses efectives del FEOGA-G van créixer una mitjana del 16 % anual, xifra que superava sistemàticament les previsions efectuades en els avantprojectes de pressupost.
- ☛ Repercussions financeres de les ampliacions de la Comunitat: el 1981 es va incorporar Grècia i el 1986 Espanya i Portugal, i tots tres estats van ser beneficiaris nets del pressupost comunitari.

Aquesta situació va fer necessària una reforma de les finances comunitàries. El 1987, després de la conclusió de l'Acta Única Europea, es va presentar la proposta denominada «Paquet Delors I», que va impulsar reformes en la gestió i les polítiques de la Comunitat Europea, per a la qual cosa introduïa, per la banda de les despeses, unes perspectives financeres (1988-1992) (quadre 2) i augmentava els recursos propis, que van passar de l'1,15 % del PNB de la CE el 1988, a l'1,20 % el 1992. Aquests canvis van significar la limitació de les despeses agrícoles i la duplicació dels recursos per a polítiques internes, com la investigació, i per a les accions estructurals, que es van reformar profundament. Es va establir una estreta coordinació entre els tres fons existents amb finalitat estructural (FEOGA-O, Fons Social Europeu i Fons Europeu de Desenvolupament Regional) per tal de racionalitzar les seves funcions i enfortir la seva eficàcia. Les actuacions d'aquests fons es van concentrar en cinc objectius (quadre 3).

Quadre 2**Perspectives financeres 1988-1992 (ecus 1988)****(Paquet Delors I)**

	<i>1988</i>	<i>1989</i>	<i>1990</i>	<i>1991</i>	<i>1992</i>
FEOGA-G	27.500	27.700	28.400	29.000	29.600
Accions estructurals	7.790	9.200	10.600	12.100	13.450
Polítiques plurianuals (PIM, investigació)	1.210	1.650	1.900	2.150	2.400
Altres polítiques	2.103	2.385	2.500	2.700	2.800
Reemborsaments i administració	5.700	4.950	4.500	4.000	3.550
Reserva monetària	1.000	1.000	1.000	1.000	1.000
TOTAL	45.303	46.885	48.900	50.950	52.800
Crèdits de compromís (% del PNB)	1,16	1,18	1,20	1,22	1,23
Crèdits de pagament (% del PNB)	1,12	1,14	1,15	1,16	1,17
Crèdits per a pagaments executats (% del PNB)	1,12	1,02	0,99	1,09	1,13

Font: Comissió Europea.

Quadre 3

Distribució dels objectius prioritaris dels fons estructurals. Reforma de 1988		
<i>Objectius</i>	<i>Finalitat</i>	<i>Fons</i>
Objectiu 1	Fomentar el desenvolupament i l'ajust estructural en les regions menys desenvolupades	FEDER-FSE FEOGA-O
Objectiu 2	Reconvertir les regions o parts de regions greument afectades pel declivi industrial	FEDER-FSE
Objectiu 3	Combatre l'atur de llarga durada (més de 12 mesos)	FSE
Objectiu 4	Facilitar la inserció professional dels joves (menys de 25 anys)	FSE
Objectiu 5a	Accelerar l'adaptació de les estructures agràries	FEOGA-O
Objectiu 5b	Fomentar el desenvolupament de les zones rurals	FEDER-FSE FEOGA-O

Font: L. ARLEGUI, F. GARCÍA, A. REDONDO, S. MALUQUER (coord.), G. ROVIRA (coord.). *Els fons estructurals a Catalunya: Aplicació i perspectives de la política estructural i de cohesió de la Unió Europea*. Barcelona: Generalitat de Catalunya. Departament d'Economia i Finances; Patronat Català Pro Europa, 1995.

L'any 1992 es van aprovar unes noves perspectives financeres, en aquest cas per a set anys (1993-1999) (quadre 4), amb un important increment dels recursos, que van passar de l'1,20 % del PNB de la UE el 1992 a l'1,27 % el 1999. El Consell Europeu va definir dues prioritats: les accions estructurals i les mesures exteriors. Concretament, la despesa dedicada a accions estructurals va passar de 17.000 milions d'euros (M€) el 1992 a 30.000 M€ el 1999, cosa que representava un increment del 75 %. La despesa destinada a cohesió econòmica i social es va concentrar en les regions menys desenvolupades. Així, durant aquest període es va crear el Fons de Cohesió, per als quatre països amb una renda per càpita per sota del 90 % de la mitjana comunitària. També es va crear, com ja s'ha comentat, IFOP, un fons estructural per a la pesca i l'aqüicultura.

Les mesures exteriors es van incrementar un 55 %. Les polítiques internes van augmentar un 30 %; d'aquesta rúbrica, la primera partida era la investigació, amb una despesa dedicada entre el 50 % i el 75 %.

Quadre 4

Perspectives financeres 1993-1999 (ecus 1992)

(Paquet Delors II, adaptat a l'ampliació del 1995)

	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999
Línea directriu agrícola	35.230	35.095	35.354	37.245	37.922	38.616	39.327
Accions estructurals	21.277	21.885	24.477	26.026	27.588	29.268	30.945
— Fons de cohesió	1.500	1.750	2.000	2.250	2.500	2.550	2.600
— Fons estructurals i altres accions estructurals	19.777	20.135	22.369	23.668	24.980	26.610	28.345
— Mecanisme financer EEE*			108	108	108	108	0
Polítiques internes	3.940	4.084	4.702	4.914	5.117	5.331	5.534
Accions exteriors	3.950	4.000	4.549	4.847	5.134	5.507	5.953
Despeses administratives	3.280	3.380	3.738	3.859	3.974	4.033	4.093
Reserves	1.500	1.500	1.100	1.100	1.100	1.100	1.100
Compensacions			1.547	701	212	99	0
TOTAL	69.177	69.944	75.467	78.692	81.047	83.954	86.952
Crèdits de compromís (% del PNB)	1,26	1,24	1,27	1,28	1,28	1,28	1,30
Crèdits de pagament (% del PNB)	1,20	1,19	1,21	1,21	1,22	1,22	1,24
Crèdits per a pagaments executats (% del PNB)	1,17	1,03	1,03	1,14	1,12	1,09	1,07

Font: Comissió Europea.

* EEE: Espai Econòmic europeu.

La incorporació d'Àustria, Finlàndia i Suècia el 1995, va fer necessari ampliar les perspectives financeres, especialment les rúbriques d'accions estructurals i polítiques internes.

Finalment, al març del 1999 el Consell Europeu de Berlín va aprovar les perspectives financeres per al període 2000-2006, denominades «Agenda 2000» (quadre 5) i les quals incorporaven mesures per estabilitzar les despeses agrícoles i reforçar les mesures de desenvolupament rural, cosa que comportava que el FEOGA-G finançaria intervencions que tradicionalment havien estat finançades pels fons estructurals.

Quadre 5

Perspectives financeres 2000-2006 (UE-25). Valors corrents

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
1. AGRICULTURA	41.738	44.530	46.587	47.378	49.305	51.439	52.618
1a. Política agrícola comuna	37.352	40.035	41.992	42.680	42.769	44.598	45.502
1b. Desenvolupament rural	4.386	4.495	4.595	4.698	6.536	6.841	7.116
2. ACCIONS ESTRUCTURALS	32.678	32.720	33.638	33.968	41.035	42.441	44.617
Fons estructurals	30.019	30.005	30.849	31.129	35.353	37.247	38.523
Fons de cohesió	2.659	2.715	2.789	2.839	5.682	5.194	6.094
3. POLÍTIQUES INTERNES	6.031	6.272	6.558	6.796	8.722	9.012	9.385
4. ACCIONS EXTERIORS	4.627	4.735	4.873	4.972	5.082	5.119	5.269
5. ADMINISTRACIÓ	4.638	4.776	5.012	5.211	5.983	6.185	6.528
6. RESERVES	906	916	676	434	442	446	458
7. AJUDA DE PREADHESIÓ	3.174	3.240	3.328	3.386	3.455	3.472	3.566
Agricultura	529	540	555	564	0	0	0
Instrument estructural de preadhesió	1.058	1.080	1.109	1.129	0	0	0
PHARE (països candidats)	1.587	1.620	1.664	1.693	0	0	0
8. COMPENSACIÓ	--	--	--	--	1.410	1.305	1.074
TOTAL DE CRÈDITS PER A COMPROMISOS	93.792	97.189	100.672	102.145	115.434	119.419	123.515
TOTAL DE CRÈDITS PER A PAGAMENTS	91.322	94.730	100.078	102.767	111.380	114.060	119.112
Límit màxim de crèdits per a pagaments com a percentatge de la RNB (SEC 95)	1,07	1,07	1,09	1,11	1,09	1,08	1,08
Marge per a imprevistos	0,17	0,17	0,15	0,13	0,15	0,16	0,16
Sostre dels recursos propis	1,24	1,24	1,24	1,24	1,24	1,24	1,24

Font: Comissió Europea.

Les dotacions de les accions estructurals havien tingut una fortíssima progressió durant la dècada anterior; per tant, el plantejament de la Comissió va ser mantenir l'esforç financer en matèria de cohesió al nivell relatiu assolit el 1999 (0,46 % del PNB), però afegint a aquesta dotació el vessant estructural dels ajuts de preadhesió. Per a la resta dels sectors de despesa, les propostes tendien a reduir els augments, per a la qual cosa es van prioritzar els programes que podien contribuir millor, a escala comunitària, al creixement i a l'ocupació: programa marc d'investigació, xarxes transeuropees, etcètera. Per preveure l'ampliació, es van establir uns ajuts de preadhesió en favor de deu països candidats de l'Europa central i oriental.¹ També en aquell moment es creia que el 2002 s'incorporarien sis països.²

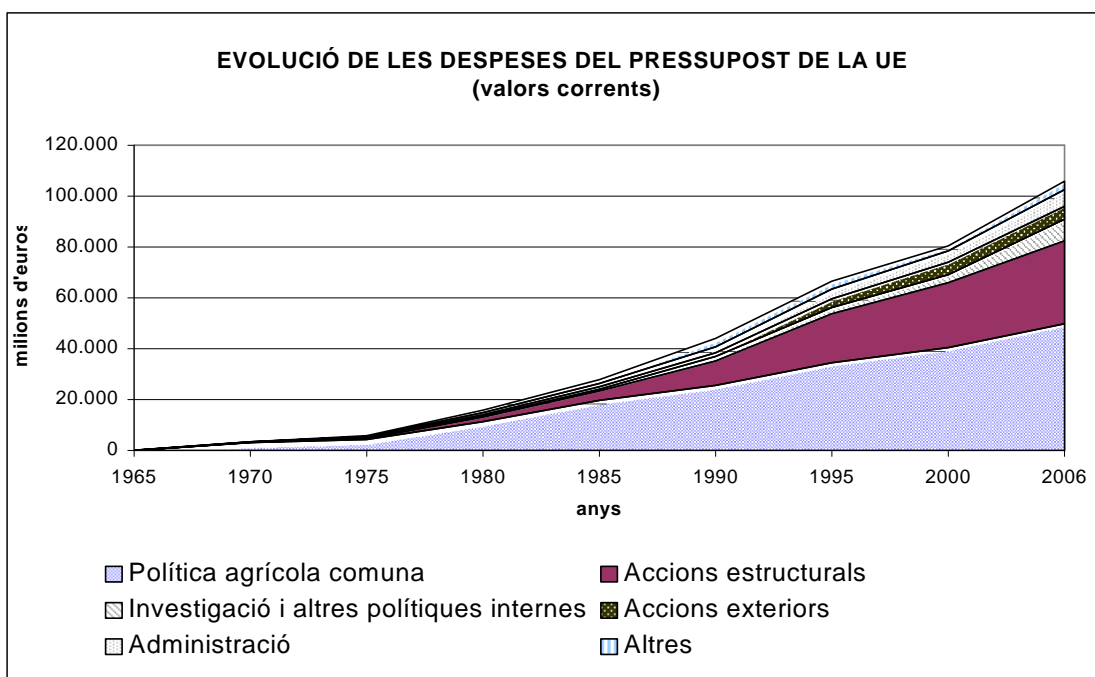
1. Xipre i Malta es beneficiaven dels programes per a tercers països mediterranis.

Els ajuts de preadhesió eren el programa Phare, per donar suport al desenvolupament administratiu, SAPARD, per modernitzar el sector agroalimentari i els projectes de desenvolupament rural, i l'instrument estructural ISPA, per finançar projectes de transport i de medi ambient.

Les perspectives financeres de l'Agenda 2000 indicaven un sostre per als recursos propis de l'1,27 % del PNB. Aquest PNB estava calculat d'acord amb el SEC79.³ L'any 2002 es va aplicar el SEC95⁴ als comptes europeus, cosa que va comportar que el PNB augmentés. Per tal de mantenir el mateix import de recursos a disposició de la UE, el percentatge va quedar ajustat a l'1,24 % del PNB. També, a partir d'aquell moment i d'acord amb el SEC95, es va substituir el PNB per la renda nacional bruta (RNB), a l'efecte dels recursos i el nivell de despeses de la UE.

En el gràfic 1 es pot apreciar l'evolució de la despesa de la UE en valors corrents.

Gràfic 1

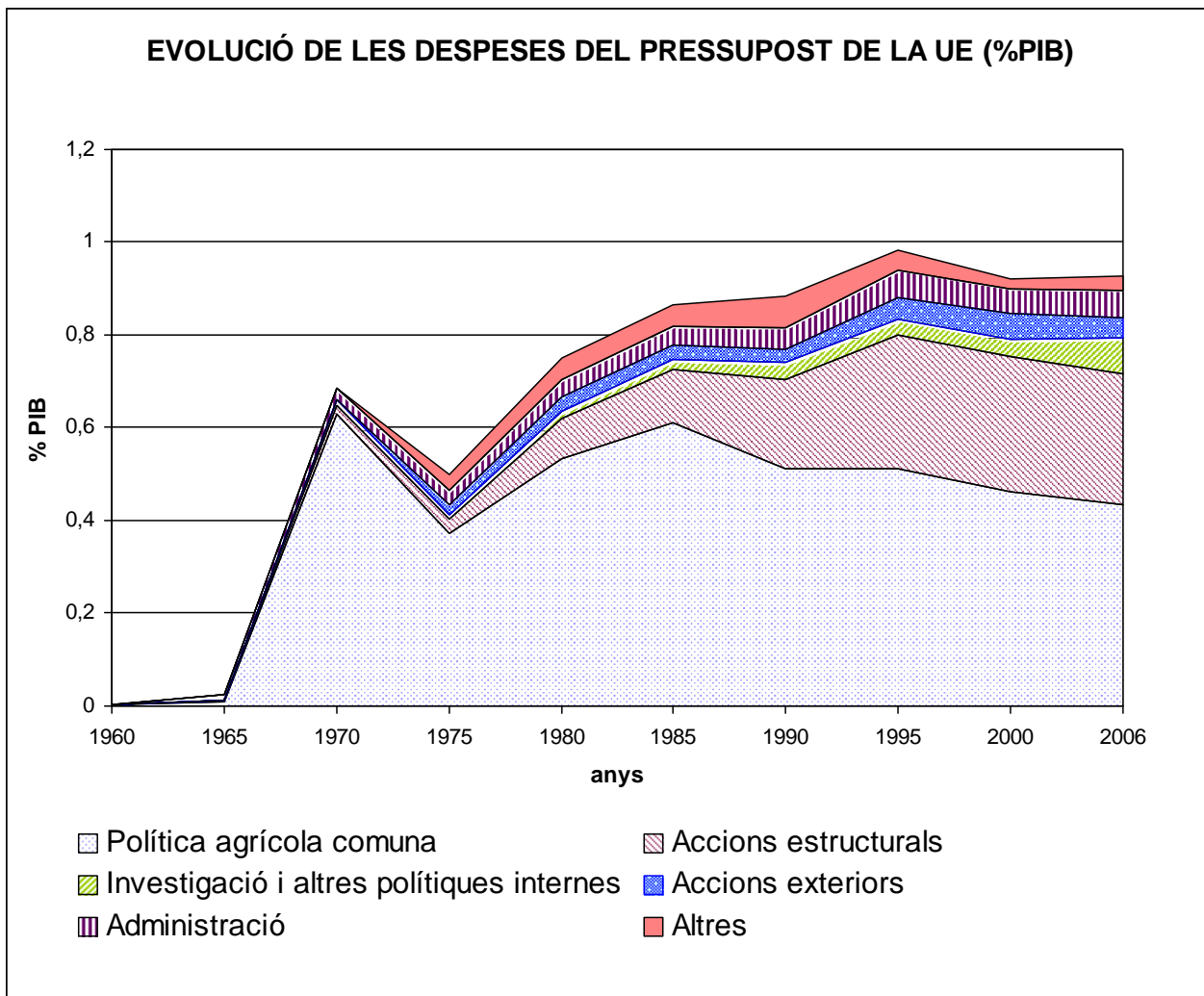
2. Polònia, Hongria, la República Txeca, Eslovènia, Estònia i Xipre.

3. Sistema Europeu de Comptes Econòmics Integrats.

4. Sistema Europeu de Comptes Nacionals i Regionals.

I en el gràfic 2 es poden veure les mateixes dades però en relació amb el PIB europeu.

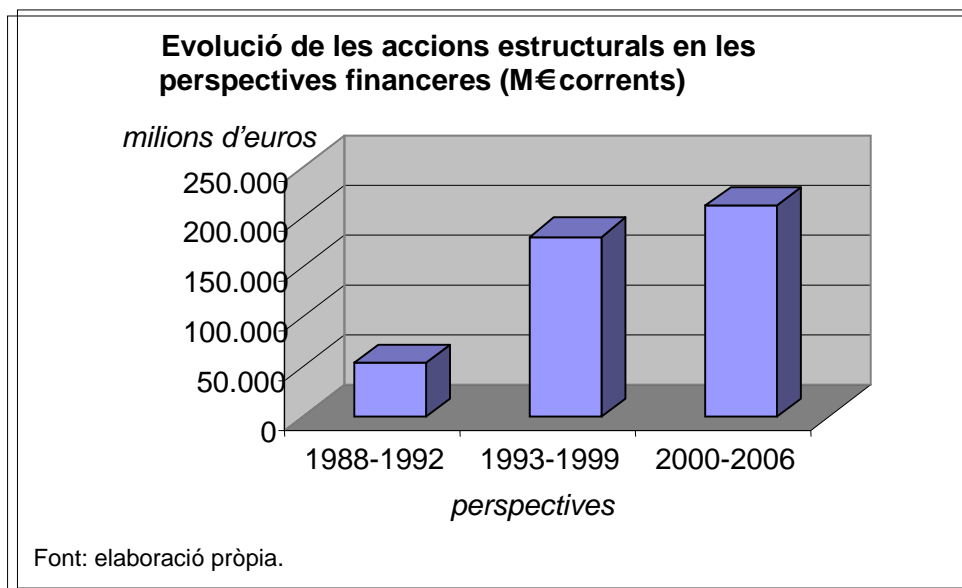
Gràfic 2

Com s'observa, si bé les despeses van seguir una evolució creixent, realment aquesta evolució, mesurada en percentatge del PIB, va tenir el punt més àlgid l'any 1995.

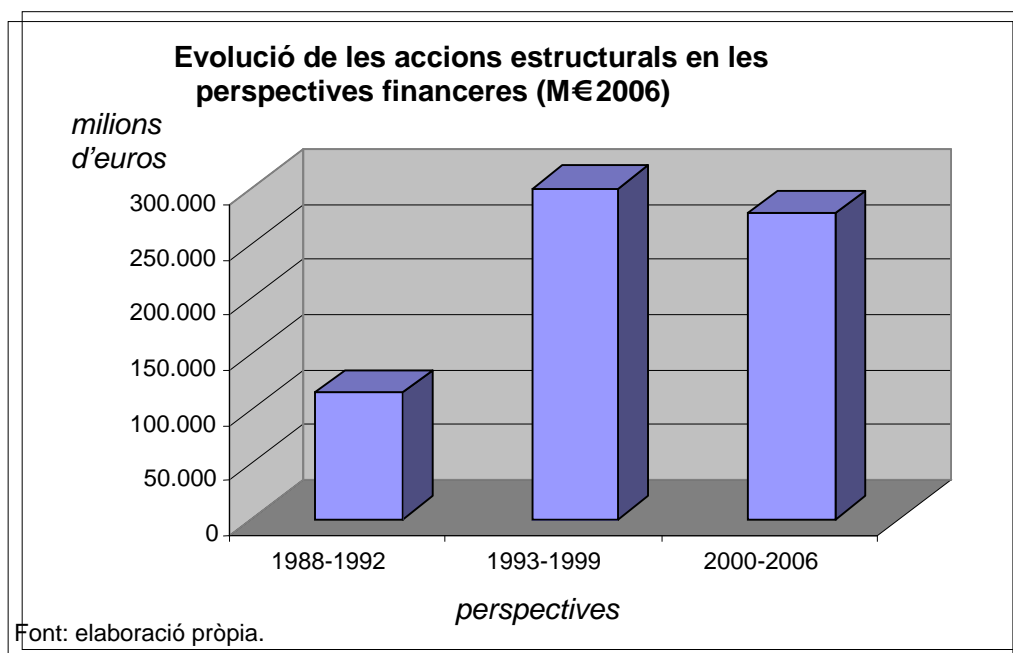
En el gràfic 3 es pot apreciar l'evolució de les accions estructurals en les perspectives financeres.

Gràfic 3

En el gràfic 4 es pot veure l'evolució de les despeses en accions estructurals (en euros 2006) segons les perspectives financeres, i s'aprecia clarament la disminució dels recursos.

Gràfic 4

Les despeses en accions estructurals, a partir de l'any 2000, són inferiors a les del septenni anterior, i si analitzéssim les dades del període 2007-2013, veuríem que aquestes despeses no variarien gaire.

Finalment, cal afegir que els recursos que van arribar a Espanya, per tots els conceptes, entre el 1986 i el 2006, en valors corrents van ser de 201.224 M€ si bé el saldo, és a dir, restant-hi les aportacions, va ser de 87.700 M€

L'import dels recursos rebuts per Espanya en concepte d'accions estructurals durant aquest període va ser de 104.782 M€

Fins al 2006, el FEDER, l'FSE, el FEOGA-O i l'IFOP van ser els fons estructurals, però a partir del 2007 això va sofrir canvis i, com s'ha comentat anteriorment, com a fons estructurals només van quedar el FEDER i l'FSE. Pel que fa al Fons de Cohesió, no s'ha modificat.

2.4. La política de cohesió 2007-2013

El 17 de desembre de 2005, el Consell Europeu va arribar a un acord sobre les perspectives financeres (PF) 2007-2013 que situava els crèdits de compromís en 862.363 M€ cosa que representava l'1,05 % de la RNB de la UE-27 ; 307.619 M€ es reservaven per a la cohesió, cosa que implicava un augment del 30 % respecte al 2006 i que representava un 35,7 % de les PF. Aquest import significava una important rebaixa respecte de la proposta de la Comissió (1.025.035 M€) per al període 2007-2013. Després de l'acord del Consell, es va iniciar la fase de negociació amb el Parlament Europeu per tal de signar el nou acord interinstitucional que incloïa el marc financer per al període 2007-2013.

El nou acord interinstitucional, el van signar a Estrasburg representants de les tres institucions (Consell, Parlament i Comissió) el 17 de maig de 2006 (DOUE, núm. C139, de 14 de juny de 2006). Aquest nou acord fixava l'import global de les PF en 864.316 M€ (valors del 2004), quantitat que en valors corrents assoliria la xifra de 974.769 M€, cosa que representava l'1,04 % de la RNB de la UE-27, i els fons dedicats a la cohesió eren 347.414 M€, un 35,6 % del total pressupostat. En el quadre 6 es presenten les perspectives financeres en valors corrents.

Quadre 6

Perspectives financeres per al període de programació 2007-2013

(M€ - preus corrents)

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	Total 2007-2013
1. Desenvolupament sostenible	54.405	56.736	59.197	61.144	63.601	66.640	69.678	431.401
1a. Competitivitat per al creixement i l'ocupació	8.918	9.847	10.769	11.750	12.974	14.239	15.490	83.987
1b. Cohesió per al creixement i l'ocupació	45.487	46.889	48.428	49.394	50.627	52.401	54.188	347.414
2. Gestió sostenible i protecció dels recursos naturals	58.351	58.800	59.252	59.726	60.191	60.663	61.142	418.125
Agricultura i pesca (només despeses mercat i ajuts directes)	45.759	46.217	46.679	47.146	47.617	48.093	48.574	330.085
Resta (desenvolupament rural, medi ambient...)	12.592	12.583	12.573	12.580	12.574	12.570	12.568	88.040
3. Ciutadania, llibertat, seguretat i justícia	1.273	1.362	1.523	1.693	1.889	2.105	2.376	12.221
3a. Llibertat, seguretat i justícia	637	747	872	1025	1206	1406	1661	7.554
3b. Ciutadania	636	615	651	668	683	699	715	4.667
4. La UE com a soci mundial	6.578	7.002	7.440	7.893	8.430	8.997	9.595	55.935
5. Despeses d'administració	7.039	7.380	7.699	8.008	8.334	8.670	9.095	56.225
6. Compensacions	445	207	210					862
Total crèdits de compromisos 2007-2013	128.091	131.487	135.321	138.464	142.445	147.075	151.886	974.769
Percentatge de la RNB	1,10 %	1,08 %	1,06 %	1,04 %	1,03 %	1,01 %	1,00 %	1,04 %
Total crèdits de pagament 2007-2013	123.790	129.481	123.646	133.202	133.087	139.908	142.180	974.769
Percentatge de la RNB	1,06 %	1,06 %	0,97 %	1,00 %	0,90 %	0,97 %	0,94 %	0,99 %
Marge disponible	0,18 %	0,18 %	0,27 %	0,24 %	0,28 %	0,27 %	0,30 %	0,25 %
Sostre de recursos propis en percentatge de la RNB	1,24 %	1,24 %	1,24 %	1,24 %	1,24 %	1,24 %	1,24 %	1,24 %

Font: Comissió Europea.

A partir del 2007 la política de cohesió s'estructura en tres objectius: l'objectiu convergència, al qual contribuiran el FEDER, l'FSE i el Fons de Cohesió; l'objectiu competitivitat regional i ocupació, al qual contribuiran el FEDER i l'FSE, i l'objectiu cooperació territorial europea, al qual contribuirà el FEDER. Aquests objectius substitueixen els actuals objectius 1, 2 i 3, així com les iniciatives comunitàries INTERREG, URBAN, EQUAL i LEADER+. Per altra banda, desapareix l'IFOP, que és substituït pel Fons Europeu de la Pesca (FEP) i que tindrà un funcionament similar al de l'instrument anterior, però no es considerarà fons estructural. Així mateix, es crea el Fons Europeu Agrícola de Desenvolupament Rural (FEADER), que substitueix la funció del FEOGA-O i el FEOGA-G en els programes de desenvolupament rural i l'IFOP, en el darrer període, en el finançament de les actuacions de desenvolupament rural. En definitiva, es passa de nou objectius i sis instruments a tres objectius i tres instruments (quadre 7).

Quadre 7

La política regional europea: objectius i instruments

2000-2006		2007- 2013	
Objectius	Instruments financers	Objectius	Instruments financers
Fons de Cohesió	Fons de Cohesió	Convergència ^(*)	Fons de Cohesió
Objectiu 1 URBAN EQUAL	FEDER FSE FEOGA-O IFOP	Convergència	FEDER FSE
Objectiu 2 URBAN EQUAL	FEDER FSE	Competitivitat regional i ocupació: — nivell regional — nivell nacional	FEDER FSE
Objectiu 3	FSE		
INTERREG	FEDER	Cooperació territorial europea	FEDER
LEADER +	FEOGA-O	Per a aquest nou període no formen part de la política estructural	
Desenvolupament rural i reestructuració del sector pesquer fora de l'objectiu 1	FEOGA-G IFOP		
9 objectius	6 instruments	3 objectius	3 instruments

(*) En el cas d'Espanya, el Fons de Cohesió podrà finançar projectes en tot el seu territori.

Font: Comissió Europea.

L'objectiu convergència pretén accelerar la convergència dels estats membres i les regions menys desenvolupades per tal de crear unes condicions més favorables per al creixement i l'ocupació mitjançant l'augment de la inversió en capital físic i humà i el desenvolupament de la innovació; constitueix la prioritat de la política regional europea, ja que absorbeix el 81,4 % del total de la rúbrica 1b. Aquest objectiu substitueix l'actual objectiu 1 i està destinat a les regions menys desenvolupades; el llindar d'elegibilitat es manté en la renda per càpita inferior al 75 % de la mitjana comunitària. Les

regions espanyoles que es mantenen en aquest objectiu són Andalusia, Castella-la Manxa, Extremadura i Galícia. Aquest objectiu inclou el finançament del Fons de Cohesió, també amb el mateix criteri d'accés actual: renda per càpita inferior al 90 % de la mitjana comunitària.

L'objectiu competitivitat i ocupació substitueix els actuals objectius 2 i 3 i està destinat a les regions i els països que no estan compresos en l'objectiu convergència —no hi ha una zonificació prèvia, a diferència del període anterior—, però que poden presentar importants necessitats de millora de la competitivitat i/o de l'ocupació. S'hi destinarà el 15,8 % de la rúbrica 1*b* i s'aplicarà a través del FEDER i l'FSE. les regions espanyoles beneficiades són totes les que no estan incloses en l'objectiu convergència. En el cas d'Espanya, les regions de l'objectiu competitivitat seran també elegibles per al Fons de Cohesió.

En el quadre 8 es presenta la distribució dels recursos destinats a la política regional i de cohesió per al període 2007-2013.

Quadre 8

Política Regional Europea 2007-2013 Distribució dels recursos destinats a la Política Regional Europea

(M€ - preus corrents)

	Acord Interinstitucional 17/05/2006	
		%
Convergència regional	199.322	57,4%
Regions phasing-out	13.955	4,0%
Fons de Cohesió	69.578	20,0%
Objectiu convergència	282.855	81,4%
Regions anteriors objectius 2 + 3	43.556	12,5%
Regions phasing-in	11.409	3,3%
Objectiu competitivitat i ocupació	54.965	15,8%
Cooperació territorial europea	8.723	2,5%
Objectiu cooperació territorial europea	8.723	2,5%
Assistència Tècnica	871	
Total Política Regional Europea	347.414	100,0%
	% RNB de la UE	0,37%

Font: Comissió Europea

En aquest nou període, les despeses cofinançades pels fons estructurals i el Fons de Cohesió s'han de destinar als objectius de Lisboa en uns percentatges que en el cas de l'objectiu convergència són d'un 60 % i en el de l'objectiu competitivitat són d'un 75 %.

El *phasing-out*, també denominat *efecte estadístic*, afecta les regions que haurien estat elegibles dins de l'objectiu convergència si el llindar del 75 % de la mitjana del PIB europeu s'hagués mesurat d'acord amb la UE-15, però ja no són elegibles perquè el seu PIB per càpita supera el 75 % de la mitjana de la UE-25. La incorporació de deu nous països a la UE va fer que la mitjana comunitària, utilitzada com a punt de referència en els criteris de selecció i repartiment de fons comunitaris, es reduís en més d'un 13 %, cosa que va deixar fora d'elegibilitat diverses regions espanyoles

—Astúries, Múrcia, Ceuta i Melilla— i altres d'europes, que haguessin continuat beneficiant-se de la part més substancial dels fons estructurals si s'hagués mantingut la UE-15.

El *phasing-in* comprèn aquelles regions el PIB per càpita de les quals, abans de començar aquest nou període, ja superava el 75 % de la mitjana comunitària de la UE-15; es troben en aquest cas les regions espanyoles de València, Canàries i Castella-Lleó.

El tercer objectiu és l'objectiu cooperació territorial europea, dotat amb el 2,5 % de la rúbrica 1 b i que té com a finalitat intensificar la cooperació transfronterera mitjançant iniciatives locals i regionals conjuntes, per tal d'enfortir la cooperació transnacional, la cooperació interregional i l'intercanvi d'experiències en el nivell territorial apropiat.

L'objectiu cooperació territorial europea substitueix l'anterior iniciativa comunitària INTERREG i s'estructura en tres àrees d'actuació: la cooperació transfronterera, la cooperació transnacional (I+D, medi ambient, prevenció de riscos i gestió integrada de les aigües) i la cooperació interregional. També es preveu que el FEDER proporcioni fons per a la cooperació externa, mitjançant el nou instrument de veïnatge i associació.

En aquest objectiu l'elegibilitat és diferent per a cada una de les tres branques en què s'estructura; així, en la cooperació transfronterera seran elegibles totes les NUTS III (a Espanya, les províncies) situades al llarg de les fronteres interiors terrestres, certes NUTS III situades al llarg de les fronteres exteriors terrestres i totes les NUTS III situades al llarg de les fronteres marítimes, separades, com a norma general, per un màxim de 150 km, comptant els possibles ajustaments necessaris per garantir la coherència i la continuïtat de la cooperació. Pel que fa a la cooperació transnacional, la Comissió, mitjançant la Decisió C(2006) núm. 5144, de 31 d'octubre de 2006, va determinar la llista de zones transnacionals que hi poden participar. Concretament, en el conjunt de la UE es van establir tretze àrees. Finalment, a l'efecte de la cooperació interregional, de les xarxes de cooperació i de l'intercanvi d'experiències, tot el territori de la Comunitat és elegible per rebre finançament.

A continuació, en el quadre 9 es presenta la distribució dels fons destinats a la política de cohesió, per objectius i estats.

Quadre 9

POLÍTICA DE COHESIÓ DE LA UE 2007 - 2013. DISTRIBUCIÓ PER OBJECTIUS I ESTATS MEMBRES. (milions euros corrents)

	OBJECTIU CONVERGÈNCIA			OBJECTIU COMPETITIVITAT REGIONAL I OCUPACIÓ		OBJECTIU COOPERACIÓ TERRITORIAL EUROPEA	TOTAL
	Fons de Cohesió	Convergència	Phasing out	Phasing in	Competitivitat regional i ocupació		
Alemanya	-	11.864	4.215	-	9.409	851	26.340
Àustria	-	-	177	-	1.027	257	1.461
Bèlgica	-	-	638	-	1.425	194	2.258
Bulgària	2.283	4.391	-	-	-	179	6.853
Dinamarca	-	-	-	-	510	103	613
Eslovàquia	3.899	7.013	-	-	449	227	11.588
Eslovènia	1.412	2.689	-	-	-	104	4.205
Espanya	3.543	21.054	1.583	4.955	3.522	559	35.217
Estònia	1.152	2.252	-	-	-	52	3.456
Finlàndia	-	-	-	545	1.051	120	1.716
França	-	3.191	-	-	10.257	872	14.319
Grècia	3.697	9.420	6.458	635	-	210	20.420
Holanda	-	-	-	-	1.660	247	1.907
Hongria	8.642	14.248	-	2.031	-	386	25.307
Irlanda	-	-	-	458	293	151	901
Itàlia	-	21.211	430	972	5.353	846	28.812
Letònia	1.540	2.991	-	-	-	90	4.620
Lituània	2.305	4.470	-	-	-	109	6.885
Luxemburg	-	-	-	-	50	15	65
Malta	284	556	-	-	-	15	855
Polònia	22.176	44.377	-	-	-	731	67.284
Portugal	3.060	17.133	280	448	490	99	21.511
Regne Unit	-	2.738	174	965	6.014	722	10.613
República Txeca	8.819	17.064	-	-	419	389	26.692
Romania	6.552	12.661	-	-	-	455	19.668
Suècia	-	-	-	-	1.626	265	1.891
Xipre	213	-	-	399	-	28	640
Interregional	-	-	-	-	-	445	445
Assist. Tècnica	-	-	-	-	-	-	868
TOTAL	69.578	199.322	13.955	11.409	43.556	8.723	347.410*

*Aquest import difereix del que figura als quadres de perspectives financeres i distribució de recursos destinats a la Política Regional Europea per arrodoniment d'aquells imports.

Font: Comissió Europea

Segons la Comissió, aquesta xifra (347.410 M€) representa un creixement del 20,4 % al final del 2013, en comparació amb la del període anterior.

3. Aplicació de la política regional comunitària a Catalunya

Quan l'1 de gener de 1986 Espanya va ingressar a la Comunitat Europea (CE), va poder començar a accedir als recursos que la Comunitat adreçava a la correcció dels desequilibris estructurals mitjançant els tres fons comunitaris: el Fons Social Europeu (FSE), el Fons Europeu d'Orientació i Garantia Agrícola, Secció Orientació (FEOGA-O) i el Fons Europeu de Desenvolupament Regional (FEDER). Aquest apartat es desenvolupa d'acord amb el moment temporal dels diferents programes comunitaris que materialitzaven l'aplicació dels fons comunitaris; per tant, en algun cas, com en el següent punt, comprèn unes anualitats que no coincideixen amb les de les perspectives financeres.

3.1. Els fons estructurals de la CE a Catalunya entre 1986 i 1993

L'accés d'Espanya a cada un d'aquests fons es va regular segons les normatives vigents en aquell moment a la CE, adaptades en els casos necessaris al fet de l'ampliació de deu estats membres a dotze. En determinades matèries es van establir procediments provisionals per permetre l'accés d'Espanya als fons estructurals des del primer dia de l'adhesió, malgrat que algunes polítiques estructurals espanyoles, com la política de desenvolupament regional, encara no estaven en aquells moments completament adaptades a les directrius comunitàries.

Consegüentment, els tres primers anys des de l'adhesió a la CE van significar un esforç d'adaptació i d'accés progressiu als recursos comunitaris, esforç que es va consolidar a partir del 1989, quan la reforma dels fons estructurals es va aplicar de manera definitiva.

Així, a l'hora d'avaluar la participació de Catalunya en els fons estructurals des del 1986 fins al 1993 cal distingir dos períodes, que van, d'una banda, des de l'ingrés d'Espanya a la CE fins a l'entrada en vigor de la reforma dels fons estructurals l'1 de gener de 1989, i, de l'altra, des d'aquesta data fins al 31 de desembre de 1993. A continuació s'exposa l'evolució dels tres fons estructurals que estaven vigents en aquell període i també la del Fons de Cohesió, que va començar a actuar a finals de l'any 1993.

EI FEDER

Quan Espanya va ingressar a la Comunitat Europea, el FEDER només podia intervenir en les zones d'ajut amb finalitat regional, establertes pels propis estats membres i acceptades per la Comissió.

Provisionalment, durant els anys 1986 i 1987 i mentre la Comissió no va aprovar la proposta espanyola de zones d'ajut, Catalunya no va ser inclosa entre les regions que es van beneficiar dels recursos del FEDER. Per aquesta raó, les administracions que actuaven a Catalunya no van poder presentar projectes al FEDER per als anys 1986 i 1987.

No va ser fins al maig del 1987 que la Comissió va aprovar la llista definitiva de zones espanyoles elegibles, en la qual es declaraven elegibles per al FEDER determinades parts del territori català. En concret, la zona corresponent a Catalunya afectava l'entorn industrial de Barcelona i l'eix del Llobregat, i comprenia un total de 102 municipis, el 7,3 % de la superfície i el 35,9 % de la població catalanes (mapa 1).

Mapa 1. Zona assistida pel FEDER a Catalunya. Maig 1987-desembre 1988

Aquesta decisió va permetre que Catalunya pogués accedir als recursos del FEDER, i el 1988 es van aprovar subvencions del FEDER per un total de 38,1 milions d'ecus (MECU) (32,2 MECU per a setze projectes de la Generalitat i 5,9 MECU per a un projecte de l'Administració central).

Aquesta decisió també va permetre que Catalunya pogués rebre recursos del FEDER per a diversos projectes inclosos en els programes comunitaris STAR i VALOREN, per al període 1987-1991. Els recursos assignats dins del programa STAR s'estimaven en 5,1 M€ i els del programa VALOREN, en 4,2 M€.

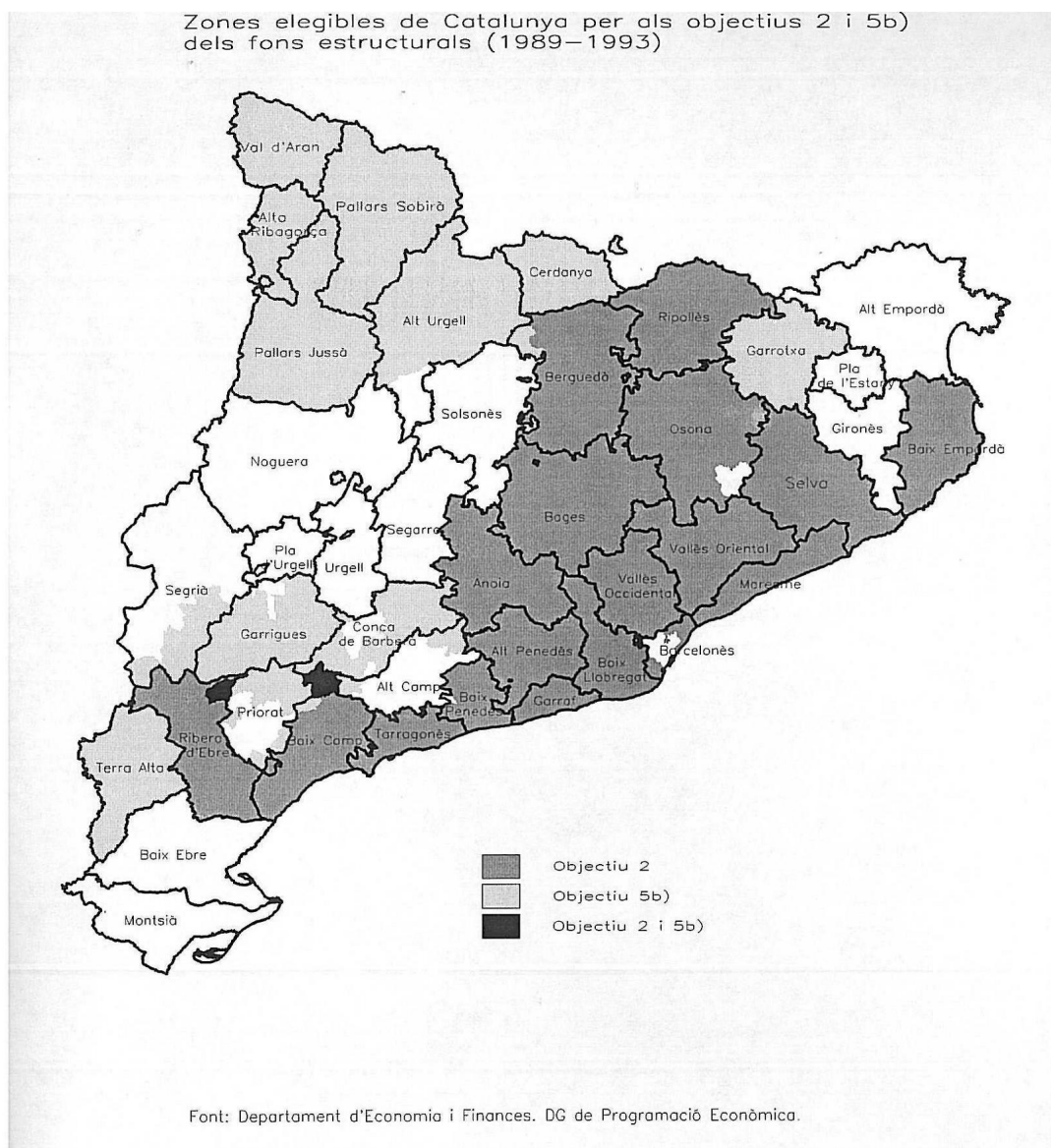
El marc d'actuació dels fons estructurals per al període 1989-1993 va quedar definit bàsicament pel Reglament (CEE) núm. 2052/88 (reglament marc), pels reglaments (CEE) núm. 4253/88 (de coordinació), núm. 4254/88, núm. 4255/88 i núm. 4256/88, aquests tres darrers relatius al FEDER, l'FSE i el FEOGA-O, respectivament. El reglament marc establí els cinc objectius bàsics, els quals havien de contribuir específicament amb un o més dels fons estructurals (vegeu el quadre 3).

D'aquests objectius, el 3, el 4 i el 5a eren de tipus horitzontal i afectaven tot el territori comunitari, mentre que l'1, el 2 i el 5b tenien caràcter no horitzontal i, per tant, requerien una delimitació geogràfica per a la seva aplicació.

El mateix Reglament núm. 2052/88 va establir els criteris per a la determinació de les zones elegibles per a aquests objectius amb una concreció territorial per al període 1989-1993. D'acord amb els criteris de delimitació establerts, Catalunya va quedar exclosa de l'objectiu 1 i va ser declarada elegible en parts del seu territori per als objectius 2 i 5b; per tant, l'actuació dels fons estructurals a Catalunya s'havia de limitar als objectius territorials 2 i 5b, en aquelles parts del seu territori que havien estat declarades elegibles —la zona de l'objectiu 2 comprenia 465 municipis, el 38,7 % de la superfície i el 63 % de la població, i la zona de l'objectiu 5b comprenia 172 municipis, el 28,8 % de la superfície i el 2,6 % de la població—, i als objectius horitzontals 3, 4 i 5a (mapa 2).

A partir de la reforma dels fons estructurals el 1989, l'accés de les diferents administracions a aquests fons es va regular en els marcs comunitaris de suport (MCS) corresponents a cada un dels objectius. Aquests documents recullen les línies prioritàries d'actuació, així com un marc financer.

Mapa 2

A càrrec dels recursos previstos en els MCS de l'objectiu 2 (per als períodes 1989-1991 i 1992-1993), es van realitzar diverses intervencions (en forma de projectes, grans projectes i programes operatius) que globalment van comportar per a Catalunya una aportació de 448,58 MECU del FEDER per al període 1989-1993.

Pel que fa a l'objectiu 5, la Comissió de la CE, d'acord amb el MCS d'aquest objectiu (per al període 1989-1993), va aprovar el Programa Orientatiu de Desenvolupament de les Zones Rurals de Catalunya 1990-1993, que va integrar actuacions del FEDER, del FEOGA-O i de l'FSE.

Els fons del FEDER només van participar en el subprograma de diversificació de l'activitat econòmica i millora de les infraestructures bàsiques de suport (subprograma 3, amb una subvenció global de 5 M€ entre 1990 i 1993).

Pel que fa a les iniciatives comunitàries impulsades per la mateixa CE, durant el període 1989-1993 es van establir set iniciatives amb aportació del FEDER que van afectar alguna part del territori català. Per a sis d'aquestes es van presentar programes operatius d'àmbit estatal: RECHAR, ENVIREG, STRIDE, INTERREG, RETEX i KONVER. Per a la setena iniciativa, LEADER, es va aprovar una subvenció global per a tots els projectes presentats

D'altra banda, en el marc de l'article 10 del Reglament del FEDER, destinat a finançar tant projectes pilot amb un marcat interès comunitari o que afavoreixin l'intercanvi d'experiències i la cooperació en matèria de desenvolupament entre regions de la CE, com també accions innovadores, es van presentar diversos projectes competència de la Generalitat de Catalunya i de corporacions locals catalanes.

En els següents quadres (10 i 11) es presenten les subvencions aprovades, primerament per a projectes i programes operatius i a continuació per a les iniciatives comunitàries.

Quadre 10**Subvencions del FEDER per a Catalunya en el període de programació 1986-1993 (MECU)**

<i>Programes</i>	<i>Període de programació</i>	<i>FEDER</i>
Projectes FEDER 88	1988	38,1
Projectes FEDER 89	1989	86,3
Programa STAR	1987-1991	5,1
Programa VALOREN	1987-1991	4,2
PO obj. 2 1990-91	1990-1991	115,3
PO obj. 2 1992-93	1992-1993	226,7
Grans projectes 1989-1991	1989 - 1991	20,2
PO obj. 5b 1990-1993	1990 -1993	5,0

Font: elaboració pròpia.

Quadre 11**Iniciatives comunitàries del període 1989-1993 que afecten Catalunya**

Iniciativa	Zona	Fons	Dotació UE	TOTAL FE (M€)	
			1989-1993 (MECU)	Total Espanya	Total Catalunya
RECHAR	1-2-5b	FEDER FSE	300	22,7	1,4
ENVIREG	1-2-5b	FEDER FSE FEOGA-O	500	137,8	13,8
STRIDE	1-2	FEDER FSE	400	146,7	7,8
LEADER	1-5b	FEDER FSE FEOGA-O	400	120,3	4,3
INTERREG: Espanya-Portugal Espanya-França	1-2-5b	FEDER FSE FEOGA-O	1.034 411 31	241,1	5,3
RETEX	1-2-5b	FEDER FSE	500	94,7	15,2
KONVER	CE	FEDER FSE	130	8,0	2,0
EUROFORM	CE	FEDER FSE	330	60,5	4,2
NOW	CE	FEDER FSE	165	32,0	5,8
HORIZON	CE	FEDER FSE	320	41,4	3,8

Font: Departament d'Economia i Finances. Direcció General de Programació Econòmica.

El Fons Social Europeu

L'accés de Catalunya als ajuts de l'FSE va començar el mateix any de l'ingrés d'Espanya a la CE. Durant els primers anys i fins a la reforma dels fons estructurals, les intervencions de l'FSE tenien un caràcter essencialment «horitzontal», és a dir, el fons podia finançar accions a tot el territori de la Comunitat i la capacitat financera de l'estat beneficiari o el nivell de desenvolupament de les regions assistides només es tenia en compte de manera indirecta, en funció de la situació del mercat de treball. En conseqüència, no s'establí una distribució prèvia dels crèdits entre els estats membres, però sí que hi havia una distribució global dels crèdits a través d'un doble criteri: d'una banda, un 75 % del total dels crèdits anuals s'havia de dedicar a accions a favor dels joves menors de vint-i-cinc anys, i, de l'altra, un 44,5 % s'havia de destinar a intervencions a les zones amb un desequilibri especialment greu i perllongat del mercat de treball (zones superprioritàries), zones entre les quals no figurava Catalunya.

A partir de la reforma, la participació de les comunitats autònomes en l'FSE es va determinar en el procés de negociació dels MCS. No obstant això, encara hi va haver un clar predomini de les actuacions de l'Administració central: es va assignar a aquesta entre el 75 % i el 80 % dels recursos de l'FSE que van arribar a Espanya per a cadascun dels objectius en què participava aquest fons.

D'acord amb els MCS, l'FSE va utilitzar dues formes d'intervenció: programes operatius i subvencions globals, encara que aquesta darrera molt residualment. Es van establir programes operatius diferents per a les actuacions de l'Administració central i per a les actuacions de les administracions autonòmica i local. L'actuació de l'Administració central es canalitzava bàsicament a través de l'INEM i va quedar integrada dins els programes operatius pluriregionals de l'Administració central per als objectius 3 i 4 (1990-1992, prorrogat al 1993) i l'objectiu 2 (1990-1991) i dins els programes operatius de Catalunya per a l'objectiu 2 (1992-1993) i l'objectiu 5b (1990-1993), mentre que la Generalitat de Catalunya va materialitzar la subvenció de l'FSE, fonamentalment, mitjançant programes individuals (anys 1986, 1987, 1988 i 1989) i posteriorment a través dels programes operatius per als objectius 3 i 4 (1990-1992, prorrogat al 1993) i els programes operatius de Catalunya per a l'objectiu 2 (1990-1991 i 1992-1993) i l'objectiu 5b (1990-1993).

A continuació, en el quadre 12 es presenten les subvencions aprovades per al període 1986-1993, per administracions.

Quadre 12

Subvencions de l'FSE per a Catalunya en el període de programació 1986-1993 (MECU)

Administracions	1986	1987	1988	1989	1990	1991	1992	1993	Total
Generalitat de Catalunya	8,4	5,5	14,7	13,9	27,3	27,4	28,7	33,5	159,4
Administració central	40,7	62,8	59,8	73,0	84,2	82,4	80,9	104,1	587,8
Administració local*	0,2	2,0	1,5	2,6	--	--	--	--	6,3
Altres	--	0,3	1,0	0,3	--	1,5	2,9	--	6,0
Total	49,3	70,6	77,0	89,8	111,5	111,2	112,5	137,5	759,6

* Els anys 1990, 1991, 1992 i 1993 l'Administració local s'engloba amb l'autonòmica.

Font: MINISTERIO DE TRABAJO Y SEGURIDAD SOCIAL, *Anuario de Estadísticas Laborales y de Asuntos Sociales*.

El Fons Europeu d'Orientació i Garantia Agrícola, Secció Orientació (FEOGA-O)

El FEOGA-O va representar la part estructural de la política agrària comuna. Fins a la reforma dels fons estructurals, les activitats del FEOGA-O se solien classificar en accions directes i accions indirectes; les primeres es referien als ajuts que es concedien als productors per a la realització d'inversions orientades a la millora de les condicions de transformació i comercialització dels productes, mentre que les accions indirectes es referien als reemborsaments del FEOGA-O a les administracions públiques dels estats membres per tal de contribuir a les despeses que prèviament aquestes administracions havien efectuat en determinades accions de tipus estructural.

Després de la reforma dels fons estructurals, això va canviar i les accions del FEOGA-O es van classificar, a més, en funció de l'objectiu al qual servien, dels tres en què intervenia aquest fons: 1, 5a i 5b. Consegüentment, Catalunya només va rebre subvencions del FEOGA-O a l'efecte dels objectius 5a i 5b, si bé aquest darrer només afectava aquella part del territori català declarada elegible per a aquest objectiu, i la subvenció es va canalitzar mitjançant el programa operatiu de l'objectiu 5b (1990-1993). Pel que fa a l'objectiu 5a, no es va aprovar cap MCS i la seva aplicació es va desenvolupar mitjançant diversos reglaments.

En conjunt, Catalunya va rebre pagaments del FEOGA-O de prop de 108 M€ durant el període 1986-1993.

El Fons de Cohesió i l'instrument financer de cohesió

El Tractat de la Unió Europea signat a Maastricht el 7 de febrer de 1992 va establir la creació d'un fons de cohesió destinat a facilitar el compliment dels programes de convergència econòmica per part d'aquells països que tenien un nivell de desenvolupament més baix i que no podien fer front a les seves necessitats d'inversió pública sense agreujar els seus dèficits pressupostaris. Aquest fons de cohesió havia de contribuir financerament a la millora de les xarxes transeuropees de transport i del medi ambient (art. 130D del Tractat) en els estats membres menys desenvolupats (estats amb un PNB per càpita inferior al 90 % de la mitjana comunitària), amb la condició que havien de disposar de programes de convergència econòmica examinats pel Consell.

L'entrada en vigor del Fons de Cohesió havia de coincidir amb la ratificació del Tractat de la Unió Europea, però, com que el procés estava patint retards, el 30 de març de 1993 es va aprovar un instrument financer temporal (Regl. CEE núm. 792/93) mitjançant el qual es podien finançar projectes des de l'1 d'abril de 1993 fins a l'1 d'abril de 1994. Les dotacions previstes eren de 1.500 M€ per al 1993 i 1.750 M€ per al 1994, i els estats beneficiaris eren Grècia, Espanya, Irlanda i Portugal. A Espanya, li va correspondre una assignació d'entre el 52 % i el 58 % del total.

El nivell d'ajut a càrrec de l'instrument financer oscil·lava entre el 80 % i el 85 % de la despesa pública. La Comissió decidia, d'acord amb l'estat membre, els projectes que havien de ser cofinançats per l'instrument, i hi havia d'haver equilibri entre els projectes mediambientals i els d'infraestructures de transport.

Al desembre del 1992 la Generalitat de Catalunya va demanar una reunió bilateral amb l'Administració central per tal d'establir la participació de la Generalitat de Catalunya en l'aplicació dels fons de cohesió. Posteriorment, a l'abril del 1993, la Generalitat va enviar al Ministeri d'Economia i Hisenda i al Ministeri d'Obres Públiques, Transport i Medi Ambient, una llista de projectes amb la finalitat que l'Administració central els inclogués en la sol·licitud que havia de tramitar davant la Comissió de la UE.

En total eren set projectes (quatre de sanejament i tres d'infraestructures de carreteres) per al període 1993-1999. L'Administració central, però, no va incloure cap dels projectes que la Generalitat li havia fet arribar, a l'hora de presentar els projectes que proposava a la Comissió per tal que fossin cofinançats a càrrec de l'instrument financer de cohesió. Tot i que, d'acord amb la distribució de competències vigent, ja en aquell moment, entre l'Estat i la Generalitat, a Catalunya la principal administració responsable de les actuacions mediambientals era la Generalitat.

Durant l'any 1993, per tant, la gestió dels recursos de l'instrument financer de cohesió va estar exclusivament a les mans de l'Administració central.

3.2. La reforma dels fons estructurals per al període 1994-1999 i la seva concreció a Catalunya

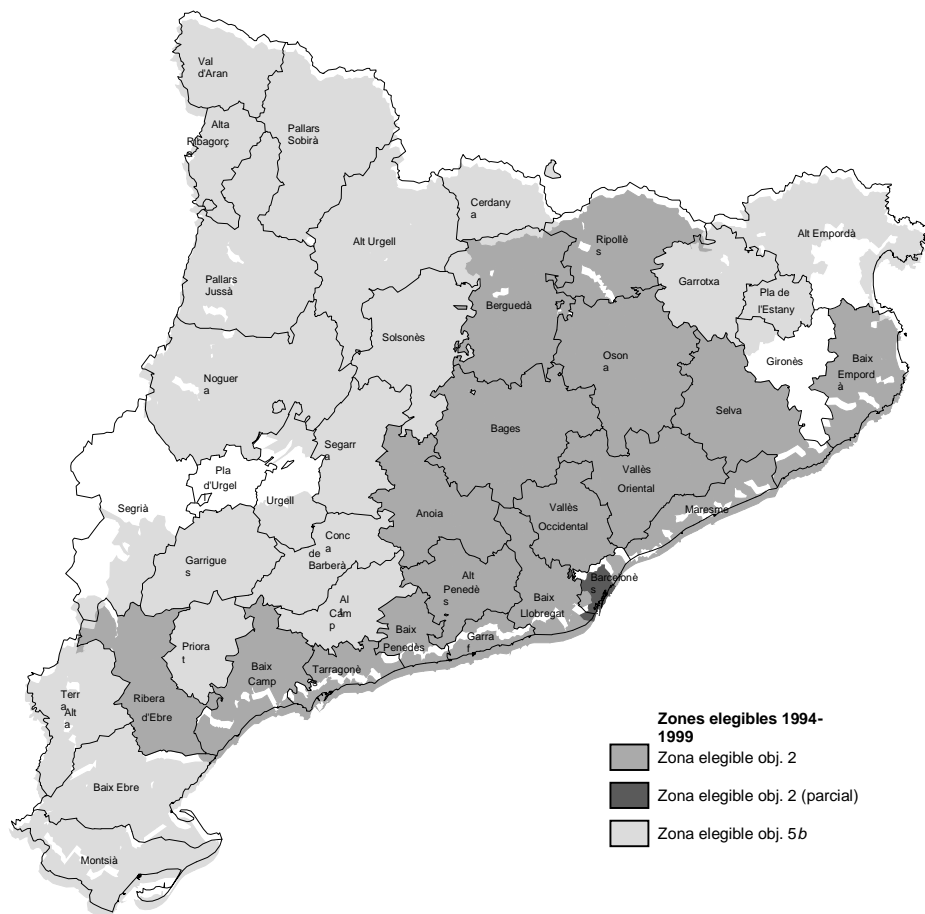
En acabar l'any 1993, es va tancar el període d'aplicació dels fons estructurals iniciat amb la reforma del 1988, i l'1 de gener de 1994 va començar un nou període de programació que va durar fins l'any 1999.

La normativa bàsica que va regir els fons estructurals de la UE entre el 1994 i el 1999 va ser aprovada pel Consell de Ministres de la UE el 20 de juliol de 1993, i la normativa del Fons de Cohesió va ser-ho al maig del 1994.

Els objectius prioritaris de la Comunitat Europea no van variar gaire respecte als del període anterior. Concretament, el nou objectiu 3 concentrava les funcions dels anteriors objectius 3 i 4 (lluitar contra l'atur de llarga durada i la inserció dels col·lectius objecte d'exclusió del mercat laboral) i el nou objectiu 4 ara es destinava a «facilitar l'adaptació dels treballadors a les mutacions industrials i a l'evolució dels sistemes de producció. Posteriorment, amb motiu de l'adhesió de Finlàndia i Suècia, es va crear l'objectiu 6, per «facilitar el desenvolupament de les regions àrtiques amb baixa densitat de població».

Alguns d'aquests objectius prioritaris, com els objectius 3, 4 i 5a, no tenien una delimitació territorial específica, sinó que afectaven tot el territori comunitari. Els objectius 1, 2, 5b i 6, en canvi, sí que tenien una concreció territorial. A Catalunya, la delimitació territorial per als objectius 2 i 5b, que eren els que afectaven el territori català, d'acord amb el nivell de renda, va ser la que es presenta en el mapa 3, i comprenia, la zona de l'objectiu 2, 469 municipis, el 64 % de la població i el 39,4 % de la superfície, i la zona de l'objectiu 5b, 372 municipis, el 7,6 % de la població i el 53,2 % de la superfície.

Mapa 3. Zones de Catalunya elegibles per als objectius 2 i 5b (1994-1999)

Font: Departament d'Economia i Finances. Direcció General de Programació Econòmica.

En aquell període, doncs, l'actuació dels fons estructurals a Catalunya continuava limitada, de la mateixa manera que en el període anterior, a aquests objectius territorials, com també als objectius horitzontals 3, 4 i 5a.

Pel que fa a les comunitats autònomes englobades en l'objectiu 2, el període de programació es va dividir en dos trams: 1994-1996 i 1997-1999. Així, el 30 de juny de 1995 es va aprovar el Programa Operatiu Objectiu 2 1994-1996 FEDER-FSE de Catalunya, amb una subvenció de 402 M€ del FEDER i 108 de l'FSE. Pel que fa al segon període, el Programa Operatiu Objectiu 2 1997-1999 FEDER-FSE de Catalunya es va aprovar el 23 de desembre de 1997, amb una subvenció de 559,6 M€ del FEDER i 129,3 M€ de l'FSE.

Pel que fa a l'objectiu 3, el 14 de desembre de 1994 es va aprovar el Programa Operatiu de la Generalitat de Catalunya 1994-1999, amb una subvenció de l'FSE de 92,8 M€ L'Administració central i l'Administració local de Catalunya van quedar englobades en un programa pluriregional, amb una subvenció de 270,4 M€ per a les actuacions de l'Administració central i una de 43,4 M€ per a les actuacions de l'Administració local.

Quant a l'objectiu 4, el 16 de desembre de 1994 es va aprovar el Document Únic de Programació (DOCUP) d'Espanya 1994-1999. Segons un acord tripartit entre l'Administració central i les organitzacions sindicals i patronals, els recursos de l'objectiu 4 (amb una subvenció de l'FSE d'aproximadament 366,2 M€) es van gestionar a nivell pluriregional per la Fundació per a la Formació Contínua a l'Empresa (FORCEM), sense la participació de les comunitats autònomes. Per aquesta raó, la Generalitat de Catalunya va presentar davant del Tribunal Constitucional un recurs contra l'acord esmentat.

Pel que fa a l'objectiu 5a, cal dir que funcionava com un règim d'ajuts i que no hi havia una assignació prèvia dels recursos per comunitats autònomes. Per a les actuacions a l'empara del Reglament núm. 866/90 (intervencions estructurals comunitàries destinades a la millora de les condicions de transformació i comercialització de productes agraris), el 19 de desembre de 1994 es va aprovar un DOCUP per a Espanya. També dins l'objectiu 5a i pel que fa al sector pesquer, el 22 de desembre de 1994 es va aprovar el programa operatiu per al període 1994-1999.

Pel que fa a l'objectiu 5b, el 20 de desembre de 1994 es va aprovar el DOCUP de Catalunya 1994-1999, que englobava actuacions del FEOGA-O, del FEDER i de l'FSE —amb unes subvencions de 88,1 M€, 35,7 M€ i 23,3 M€ respectivament— que havien de dur a terme la Generalitat de Catalunya, l'Administració local i l'Administració central.

També, pel que fa a les iniciatives comunitàries, el 27 de desembre de 1994 es va aprovar la iniciativa PESCA 1994-1999, amb unes subvencions del FEDER, l'FSE i l'IFOP de 0,50 M€, 0,30 M€ i 1,39 M€, respectivament.

El 19 de juliol de 1995 es va aprovar la iniciativa URBAN Espanya, amb 134,4 M€ dels quals 10 M€ —8,3 M€ del FEDER i 1,7 M€ de l'FSE— corresponien a Catalunya, per a projectes de Sabadell i Badalona.

La subvenció global LEADER II Espanya 1994-1999 es va aprovar el 27 de juliol de 1995, amb una subvenció per a Catalunya de 12,97 M€ (6,19 M€ del FEDER, 0,60 M€ de l'FSE i 6,19 M€ del FEOGA-O).

La iniciativa INTERREG II 1994-1999, corresponent a la frontera hispanofrancesa, va ser aprovada el 13 de febrer de 1996 i va rebre una subvenció de 32,4 M€ (27,2 M€ del FEDER, 4,2 M€ del FEOGA-O i 1,0 M€ de l'FSE). Els projectes de la Generalitat de Catalunya i de les corporacions locals catalanes incloses sumaven 11,1 M€

La dotació econòmica de la iniciativa RECHAR II 1994-1997 per a Catalunya va ser de 2,3 M€. L'aprovació d'aquesta iniciativa va tenir lloc el 6 de juny de 1996.

També s'ha d'esmentar l'ampliació dels recursos per a la iniciativa RETEX 1994-1997, de 0,8 M€ destinats a actuacions de l'Administració central. I la iniciativa PIME 1994-1999, que, amb una dotació de 227,7 M€ per al conjunt d'Espanya, estava coordinada per l'Institut de la Petita i Mitjana Empresa Industrial (IMPI) i l'aplicació de la qual a Catalunya es canalitzava a través del Centre d'Informació i Desenvolupament Empresarial (CIDEM).

Quant a la iniciativa KONVER II 1995-1999, el 19 de desembre de 1997 es va aprovar un programa amb una subvenció per a la Generalitat de Catalunya de 2,4 M€

Pel que fa a les iniciatives amb finançament del Fons Social Europeu, cal destacar la iniciativa ADAPT, amb una subvenció per a Catalunya de 8,2 M€

Pel que fa al Fons Europeu d'Orientació i Garantia Agrícola, Secció Orientació (FEOGA-O), a part de la subvenció global LEADER II ja comentada, durant l'any 1995 també es van aprovar actuacions dins de l'objectiu 5b per un import de 13,7 M€

Respecte a l'IFOP, a part de la iniciativa PESCA, en el decurs de l'any 1995 es van aprovar subvencions per a Catalunya per un import d'1,4 M€ destinats a línies d'ajut.

A continuació es presenten en el quadre 13 les subvencions dels fons estructurals per al període 1994-1999 en les quals va participar Catalunya. Les dades recullen els diferents augments i disminucions que van afectar els programes operatius i els DOCUP, a causa d'indexacions, revisions dels tipus de canvi, ampliacions de crèdits inicials o el no-assoliment de la programació aprovada.

Quadre 13

Subvencions dels Fons estructurals per a Catalunya en el període de programació 1994-1999						
						M€
Programes	Període de programació	FEDER	FSE	FEOGA-O	IFOP	TOTAL
PO Obj. 2 1994-96	1994-1996	402,0	108,0	--	--	510,0
PO Obj. 2 1997-99	1997-1999	576,5	140,6	--	--	717,1
PO Obj. 3 1994-1999 GC	1994-1999	--	97,9	--	--	97,9
PO Obj. 3 1994-1999 AC / AL	1994-1999	--	313,8	--	--	313,8
		--				
DOCUP Obj. 4 FORCEM	1994-1999	--	141,9	--	--	141,9
DOCUP Obj. 5b) 1994-99	1994-1999	37,5	24,5	92,8	--	154,8
Altres actuacions del Obj. 5b)	1995	--	--	13,7	--	13,7
Actuacions Obj. 5a) Reg. 951/57	1994-1999	--	--	114,0	--	114,0
Altres actuacions del IFOP	1994-1999	--	--	--	27,5	27,5
<i>Iniciatives comunitàries:</i>						
RETEX (1993-97)*	1993-1997	14,1	--	--	--	14,1
INTERREG-II (1994-99)	1994-1999	11,7	0,0	0,1	--	11,8
RECHAR II (1994-97)	1994-1997	2,3	--	--	--	2,3
URBAN (1995-1999)	1995-1999	8,3	1,7	--	--	10,0
KONVER II (1995-1999)	1995-1999	2,4	--	--	--	2,4
LEADER II (1994-99)	1994-1999	8,5	0,6	8,0	--	17,1
PESCA (1994-99)	1994-1999	0,3	0,3	--	0,6	1,1
URBAN-2 (1997-1999)	1997-1999	5,3	--	--	--	5,3
INTERREG-2 C (1997-99)	1997-1999	1,7	--	--	--	1,7
YOUTHSTART (1995-97)	1995-1997	--	2,2	--	--	2,2
NOW (1995-97)	1995-1997	--	0,7	--	--	0,7
HORIZON (1995-97)	1995-1997	--	3,8	--	--	3,8
ADAPT (1995-97)	1995-1997	--	8,2	--	--	8,2
YOUTHSTART (1998-99)	1998-1999	--	4,7	--	--	4,7
NOW (1998-99)	1998-1999	--	0,9	--	--	0,9
HORIZON (1998-99)	1998-1999	--	2,3	--	--	2,3
ADAPT (1998-99)	1998-1999	--	12,1	--	--	12,1
INTEGRA (1998-99)	1998-1999	--	1,1	--	--	1,1
TOTAL		1.070,5	865,4	228,6	28,0	2.192,5

* Ampliació

Font: Generalitat de Catalunya. Departaments d'Economia i Finances

Pel que fa al Fons de Cohesió, durant aquest període es van aprovar projectes amb una subvenció de 1.034,8 M€(cal dir que els valors en pessetes s'han convertit en euros al tipus de canvi mitjà de l'any de l'aprovació de cada projecte); concretament, 180,5 M€ a l'Administració local, 241,7 M€ a la Generalitat de Catalunya i 612,6 M€ a l'Administració central. Tots els imports fan referència a subvenció.

S'han de destacar alguns dels projectes aprovats. En el tram local, la regeneració ambiental de Ciutat Vella (10 M€), els dipòsits de regulació i tractament primari del sanejament de Barcelona (23,6 M€) i la recuperació ambiental del riu Besòs (16,5 M€).

En el tram autonòmic destaquen l'eix transversal de Catalunya, trams Rajadell-Manresa-Artés, Vic-Manlleu i Artés-Santa Maria d'Oló (48 M€), el sanejament i la depuració d'aigües residuals de la costa catalana (58,6 M€) i el tractament biològic d'efluents de trenta aglomeracions urbanes (67,3 M€).

Pel que fa al tram de l'Administració central, cal destacar l'autovia del Baix Llobregat (quatre projectes amb un import global de 179,4 M€), diverses actuacions al corredor del Mediterrani (70,7 M€), actuacions a l'AVE Madrid-Barcelona (46,3 M€) i el sanejament i la depuració de les aigües residuals del sistema del Prat de Llobregat (204,3 M€).

3.3. Període de programació 2000-2006

Si fins ara els instruments principals a través dels quals havia estat actuant la UE en matèria de política regional eren el FEDER, l'FSE, el FEOGA-O i l'IFOP, a més del Fons de Cohesió, en aquest període, un altre fons, el FEOGA-Garantia, va dedicar una part del seu pressupost al finançament dels programes de desenvolupament rural (PDR) a les zones de l'objectiu 2.

També en aquest període, pel que fa a l'objectiu 2, les actuacions es van limitar a unes zones concretes, si bé el mapa de la zona elegible per a aquest objectiu va ser continuïsta respecte a la zona elegible dels objectius 2 i 5b de l'anterior període 1994-1999.

Pel que fa a les actuacions, les de l'objectiu 2 es van instrumentar mitjançant el DOCUP de l'objectiu 2 de Catalunya 2000-2006. aprovat el 15 de febrer de 2001. Aquest DOCUP establia una subvenció total de 1.289 M€ (1.036,4 a càrrec del FEDER i 252,6 M€ a càrrec de l'FSE), un cop incorporats els 53,5 M€ addicionals corresponents a la reserva d'eficàcia (íntegrament del FEDER).

Les actuacions de l'objectiu 3, de suport a l'adaptació i la modernització de les polítiques i els sistemes d'educació, de formació i d'ocupació, es van concretar en l'MCS per a l'objectiu 3, aprovat el 27 de setembre de 2000, que aplegava dotze programes operatius monofons (FSE): set de caràcter regional (un per a cada comunitat autònoma de fora de l'objectiu 1) i cinc de caràcter pluriregional i temàtic, desplegats directament per l'Administració central. A Catalunya es van aplicar sis programes operatius de l'objectiu 3: el programa regional específic de Catalunya i els cinc programes pluriregionals de caràcter temàtic.

Mapa 4. Zona elegible per a l'objectiu 2 de Catalunya (2000-2006)

Font: Departament d'Economia i Finances. Direcció General de Programació Econòmica.

El programa operatiu de l'objectiu 3 de Catalunya va ser aprovat el 9 de novembre de 2000 amb una subvenció de 235,8 M€, aquest import incloïa els 18,8 M€ addicionals corresponents a la reserva d'eficàcia.

Els cinc programes pluriregionals d'aquest objectiu, executats per l'Administració central, són els següents:

- Sistema de formació professional
- Foment de la iniciativa empresarial i formació contínua
- Lluita contra la discriminació
- Foment de l'ocupació
- Assistència tècnica

Tot i que no es disposa de dades regionalitzades, s'estima que, globalment, la subvenció de l'FSE d'aquests cinc programes que van arribar a Catalunya era aproximadament de 510,1 M€

Pel que fa a l'IFOP, Catalunya disposa d'un programa d'aquest fons que s'integra en un DOCUP per a les intervencions estructurals comunitàries en el sector de la pesca a les regions d'Espanya de fora de l'objectiu 1, aprovat el 30 d'octubre de 2000.

Aquest programa tenia com a objectiu el manteniment d'un sector pesquer competitiu, viable a llarg termini i compatible amb la conservació dels recursos pesquers. L'aportació de l'IFOP al programa de Catalunya va ser de 51 M€

La iniciativa comunitària INTERREG III tenia com a objectiu reforçar la cohesió econòmica i social de la UE mitjançant el foment de la cooperació transfronterera, transnacional i interregional, i es va articular en tres capítols:

- INTERREG III A (cooperació transfronterera)
- INTERREG III B (cooperació transnacional)
- INTERREG III C (cooperació interregional)

Per a cada espai de cooperació transfronterera o transnacional es va aprovar un programa d'iniciativa comunitària (PIC), si bé no hi havia una assignació prèvia dels recursos del FEDER per comunitats autònomes. En el quadre 14 es presenten els programes en què va participar Catalunya i els imports atorgats fins al 31 de desembre de 2006.

Quadre 14**Programes de la iniciativa comunitària INTERREG III**

<i>Programa</i>	<i>Data d'aprovació</i>	<i>Subvenció FEDER</i>
Interreg III A PIC Espanya-França	13/12/2001	17,7
Interreg III B MEDOCC	24/12/2201	5,2
Interreg III B SUDOE	20/11/2001	2,8
Interreg III C (cooperació interregional)	28/05/2002	5,6

Font: elaboració pròpia.

La iniciativa EQUAL atorgava subvencions de l'FSE i tenia com a objectiu la cooperació transnacional per promocionar nous mètodes de lluita contra tota mena de discriminació i desigualtat en el mercat laboral.

El PIC d'aquesta iniciativa es va aprovar, per al conjunt de l'Estat espanyol, el 22 de març de 2001, i la subvenció atorgada a Catalunya fins al 31 de desembre de 2006 va ser de 35,4 M€

La iniciativa comunitària LEADER+ tenia com a objectiu el foment de l'aplicació d'estratègies de desenvolupament rural integral, originals i sostenibles, sobre un territori determinat. El programa per a Catalunya va ser aprovat el 27 d'agost de 2001 i va ser subvencionat pel FEOGA-O. La subvenció assignada a Catalunya va ser de 25,4 M€

La iniciativa comunitària URBAN II (2000-2006) tenia com a objectiu la regeneració econòmica i social de les ciutats i dels barris en crisi per tal d'assegurar un desenvolupament urbà sostenible. El programa URBAN de Catalunya es va aprovar el 22 de novembre de 2001 amb una subvenció del FEDER de 12,5 M€

També s'han d'esmentar les accions innovadores, que estaven previstes en els articles 4 i 6, respectivament, dels reglaments CE núm. 1783/99 i núm. 1784/99. Així, pel que fa al FEDER, Catalunya va disposar del programa INNOVC@T-SI, amb una subvenció de 3 M€ I, en el cas de l'FSE, la Comissió Europea va efectuar diverses convocatòries, en les quals es van aprovar projectes per a Catalunya amb una subvenció de 3,2 M€

En el quadre 15 es presenten les subvencions dels fons estructurals aprovades per a Catalunya en el període 2000-2006.

Quadre 15**Subvencions dels fons estructurals per a Catalunya en el període de programació 2000-2006**

<i>Fons estructurals</i>	<i>FEDER</i>	<i>FSE</i>	<i>FEOGA-O</i>	<i>IFOP</i>	<i>Total</i>
Objectiu 2	1.036,4	252,6	-	-	1.289,0
Objectiu 3 (regional i pluriregional)	-	666,2	-	-	666,2
Programa IFOP	-	-	-	51,0	51,0
Iniciativa INTERREG III	31,3	-	-	-	31,3
Iniciativa EQUAL	-	35,4	-	-	35,4
Iniciativa LEADER+	-	-	25,4	-	25,4
Iniciativa URBAN II	12,5	-	-	-	12,5
Accions innovadores	3,0	3,2	-	-	6,2
Total fons estructurals	1.083,2	957,4	25,4	51,0	2.117,0

Font: *Nota d'Economia* (Generalitat de Catalunya, Departament d'Economia i Finances), núm. 88.

En el període de programació 2000-2006 es van aprovar projectes del Fons de Cohesió per executar a Catalunya amb un import de 3.016,1 M€ amb la següent distribució:

Quadre 16

Subvenció del Fons de Cohesió corresponent a projectes per desenvolupar a Catalunya.

Projectes aprovats en data 31 de desembre de 2006

M€

<i>Sector</i>	<i>Subvenció FC proj. quota estatal</i>	<i>Subvenció FC proj. quota estatal gestió Generalitat (1)</i>	<i>Subvenció FC proj. quota Generalitat (2)</i>	<i>Subvenció FC proj. quota Adm. local</i>	<i>Total</i>
Abastament	21,80	437,24	-	2,98	462,02
Sanejament i depuració	208,25	97,87	192,11	127,28	625,51
Residus	-	-	90,35	55,51	145,86
Medi ambient urbà	-	-	-	24,34	24,34
TOTAL medi ambient	230,05	535,11	282,47	210,10	1.257,73
Carreteres	135,23	-	-	-	135,23
Ferrocarril	1.323,35	-	-	-	1.323,35
Ports	299,79	-	-	-	299,79
TOTAL transports	1.758,37	-	-	-	1.758,37
TOTAL FONDS DE COHESIÓ	1.988,41	535,11	282,47	210,10	3.016,09
%	65,9 %	17,7 %	9,4 %	7,0 %	100 %

(1) Els projectes de quota estatal gestionats per la Generalitat són: PHN + dessaladora del Tordera.

(2) No s'hi inclouen els 8 M€ del projecte 2001-057, atès que corresponen al període de programació 1994-1999.

Font: Generalitat de Catalunya. Departament d'Economia i Finances.

S'ha de destacar que finalment Catalunya haurà aplegat una quarta part dels recursos assignats a Espanya en aquest període (aproximadament 12.000 M€).

4. Dades comarcalitzades

Abans d'analitzar les dades comarcals s'han de fer una sèrie de precisions que faran més entenedors els resultats. En primer lloc, les dades presentades es refereixen al FEDER i al Fons de Cohesió, que, per altra banda, han estat i continuen sent els principals elements de la política regional. En segon lloc, pel que fa al FEDER, que representa prop del 46 % de l'import de les dades analitzades, per les característiques del fons, el seu camp d'actuació estava limitat a unes zones determinades: fins l'any 1993, a les comarques considerades no agràries; després, a la majoria del territori català. En tercer lloc, una altra limitació va ser la disponibilitat de projectes que, tret dels d'àmbit local, van ser impulsats per les administracions autonòmica i central. Aquestes administracions van concentrar bastants projectes, que en el cas del Fons de Cohesió eren necessàriament d'infraestructures, en zones amb major dèficit d'aquestes i que en molts casos coincidien amb les zones industrials i amb més població. També el finançament d'infraestructures facilitava l'absorció de recursos.

Una altra característica que cal considerar és que les actuacions del Fons de Cohesió, que representen el 55 % de les dades analitzades, tenien l'obligatorietat —per definició del fons— de repartir el seu pressupost de manera equilibrada entre infraestructures de transport (incloent-hi ports i aeroports) i infraestructures de medi ambient. Així, en una primera instància la Generalitat de Catalunya va poder cofinançar projectes d'infraestructures de transport i de medi ambient, i posteriorment, a partir de l'any 2000, l'Administració central va decidir reservar-se la part de transports, és a dir, el 50 %, per a projectes seus, particularment la construcció de la línia de ferrocarril d'alta velocitat i actuacions al port de Barcelona, entre d'altres. Molts d'aquests projectes es van ubicar a l'àrea metropolitana de Barcelona (AMB).

Finalment, cal dir que, per manca d'informació, no ha estat possible la comarcalització d'una part de les actuacions, aproximadament un 18 %.

Dit això, es presenten les dades, que en conjunt, pel que fa a imports programats durant el període 1986-2006, ascendeixen a 9.500 M€ i pel que fa a la subvenció corresponent, a 5.624 M€. D'aquests imports, els projectes gestionats per la Generalitat de Catalunya representen prop del 50 % de la programació, 4.609 M€ i un 42 % de la subvenció (2.364 M€). Respecte a la distribució entre fons, el Fons de Cohesió aplega més del 55 % de la programació i un 69 % de la subvenció. Cal recordar que

els percentatges de subvenció dels projectes del Fons de Cohesió oscil·len entre el 85 % i el 57 %, en funció de si està previst que els projectes generin ingressos o no.

En el gràfic 5, com s'ha comentat, es mostra la concentració d'actuacions a l'AMB, amb un 64 % de les subvencions. A la resta de comarques, l'arribada de fons va ser molt similar, tret d'algunes comarques com el Segrià, el Tarragonès i el Bages, que presenten uns resultats superiors a la mitjana.

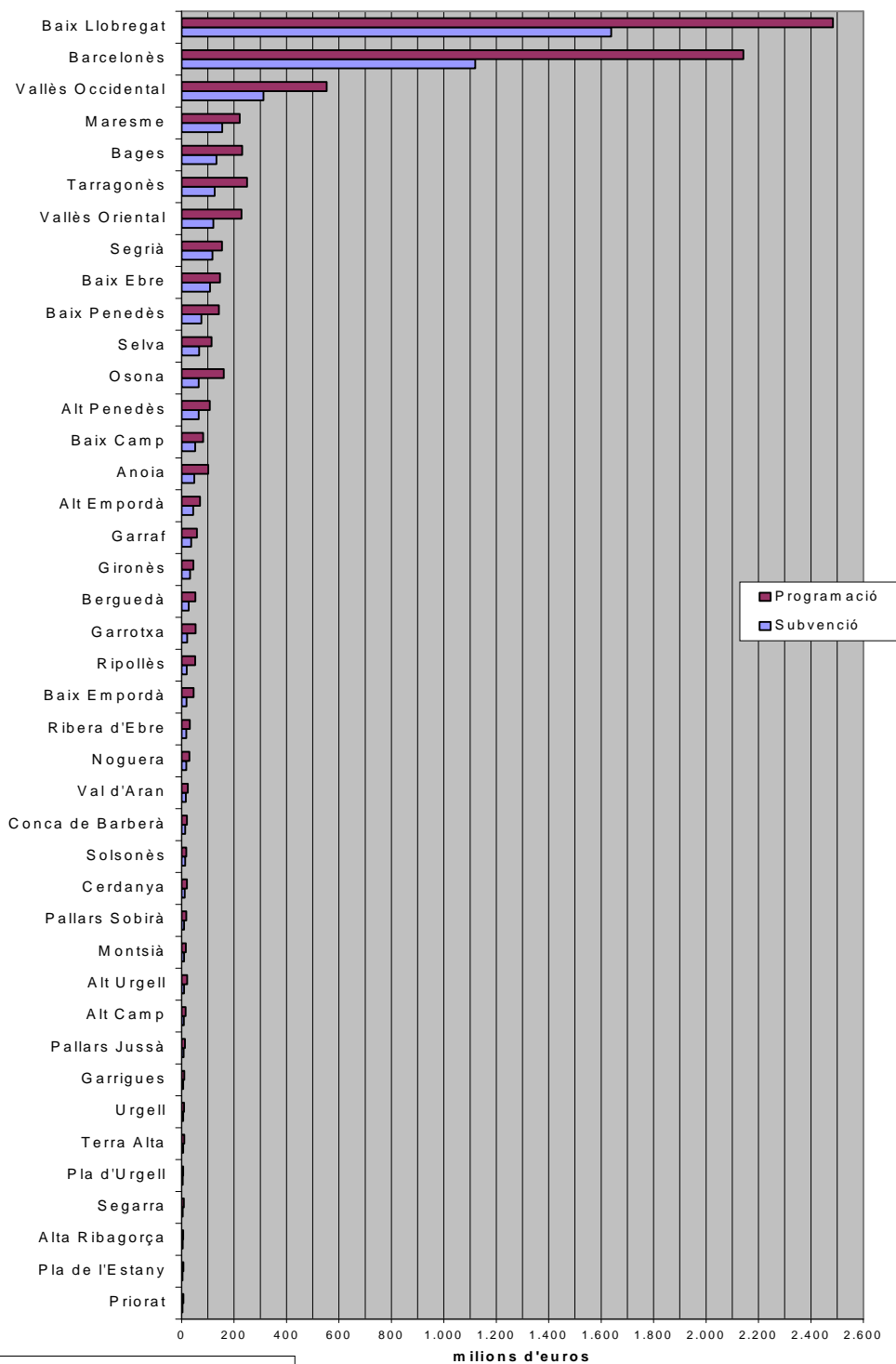
Com s'ha dit, l'Àrea Metropolitana de Barcelona, amb el Baix Llobregat (29,1 %) al capdavant, seguit del Barcelonès (19,9 %) i el Vallès Occidental (5,4 %), concentren la major part d'aquesta subvenció. També és on es situa la majoria de la població (69 %) i la indústria (67%) de Catalunya.

En el gràfic 6 es presenta la comarcalització en euros/habitant, i el resultat varia, ja que, tret del Baix Llobregat, que a causa dels condicionats ja comentats concentra el 30 % de les subvencions del període analitzat, les comarques més afavorides en termes absoluts baixen i la seva ràtio queda per sota de la mitjana.

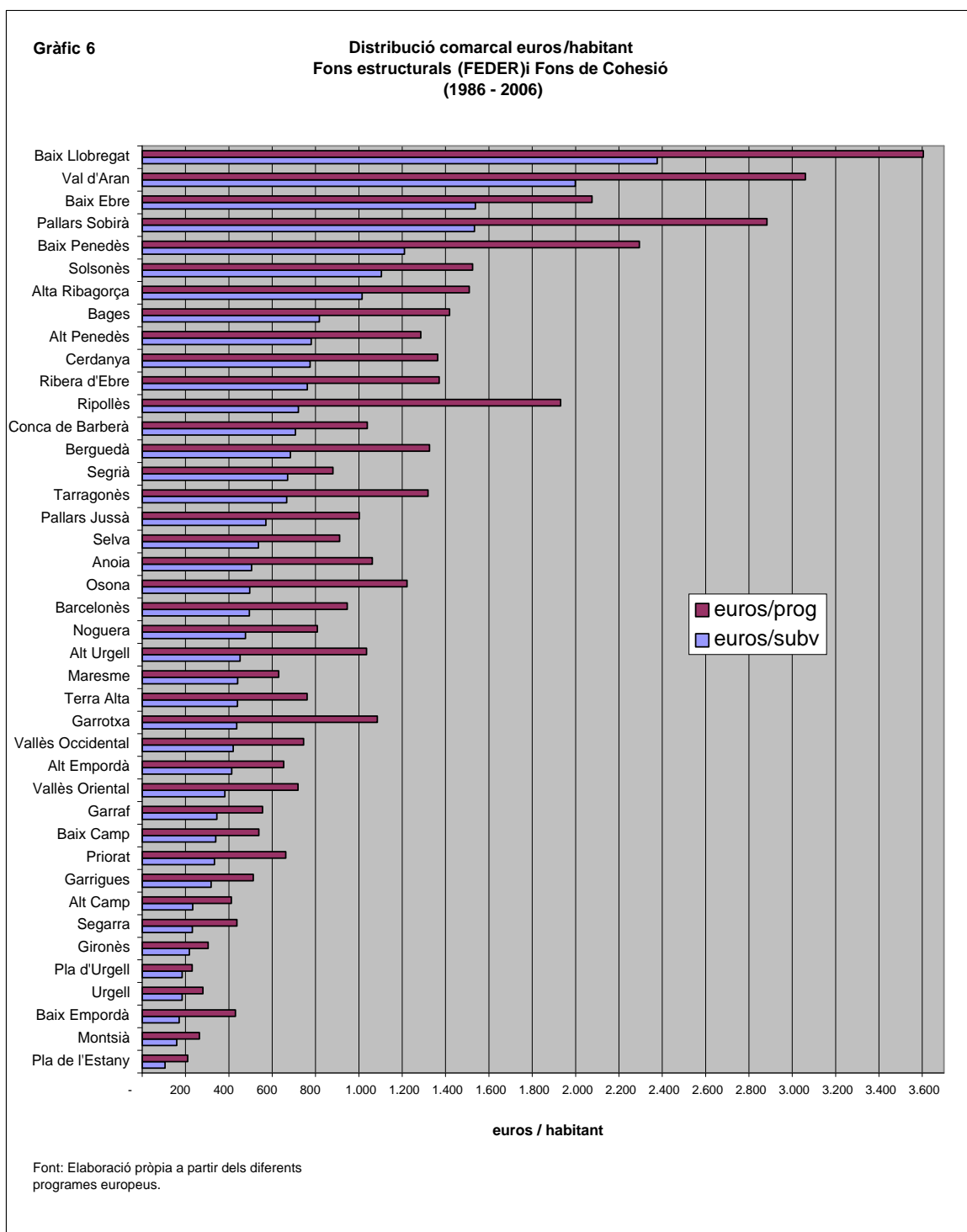
Però també s'ha d'assenyalar que hi ha un grup de comarques que en la relació euros/habitant no han millorat. Efectivament, les comarques que ocupaven els cinc darrers llocs en valors absoluts tornen a situar-se, en euros/habitant, entre els deu últims llocs, amb l'excepció de l'Alta Ribagorça, que avança fins als primers llocs.

Gràfic 5

Distribució comarcal dels imports programats i subvencions dels Fons estructurals (FEDER) i del Fons de cohesió 1986-2006 (milions euros corrents)

Font: Elaboració pròpia a partir dels diferents programes europeus.

5. Anàlisi dels fluxos financers entre la UE i Espanya

En aquest capítol es vol presentar una regionalització dels fluxos financers entre la UE i les comunitats autònomes espanyoles.

El punt de partida ha estat l'estudi elaborat per María Dolores Correa i Salvador Maluquer «Efectes regionals del pressupost europeu a Espanya. Actualització 1986-1999», que presenta aquesta regionalització fins a l'any 1999. Seguint en part la mateixa metodologia, s'ha efectuat la continuació del treball fins a l'any 2006, que és l'últim any per al qual es disposa de dades.

Però abans de continuar voldria reproduir unes consideracions prèvies que figuren en l'estudi esmentat i que emmarquen els resultats i la seva possible interpretació.

Abans de presentar els resultats, convé recordar que aquests no poden ser considerats com unes balances fiscals completes entre les regions espanyoles i el pressupost comunitari, en què es detallen de manera exhaustiva la incidència regional dels ingressos i les despeses comunitaris, sinó que s'han de considerar només com una aproximació a aquestes.

D'una banda, el present estudi aborda la regionalització de les aportacions i els pagaments entre el tresor públic espanyol i el pressupost comunitari, aportacions i pagaments que, si bé són representatius de la posició fiscal d'Espanya respecte del pressupost comunitari, i així es reconeix habitualment, no poden identificar-se exactament amb la balança fiscal espanyola respecte d'aquest pressupost. Les aportacions espanyoles al pressupost comunitari corresponen a la recaptació efectuada a Espanya en concepte de recursos propis comunitaris, però això no té en compte els efectes de la translació fiscal que es registra entre aquells estats pels quals entren les mercaderies importades procedents de l'exterior de l'espai duaner comú —on es recapten els drets comunitaris corresponents— i aquells altres estats on es consumeixen els productes importats —i on, a través dels preus, s'acaba suportant la càrrega fiscal que grava aquests productes. En la mesura que un estat determinat tingui un pes més gran en consum total comunitari de productes importats que el que representen les seves importacions respecte del total d'importacions de la Unió Europea, la seva aportació al pressupost comunitari, en la part corresponent a la recaptació dels recursos propis tradicionals, probablement estarà infravalorada respecte de la càrrega fiscal realment suportada pels seus consumidors.

D'altra banda, els pagaments del pressupost comunitari al tresor públic espanyol no inclouen la totalitat dels pagaments comunitaris a Espanya, ja que els corresponents a una part limitada de les

polítiques internes no es canalitzen a través dels tresors públics dels estats membres, sinó que es paguen directament des de les institucions comunitàries als beneficiaris finals, i se'n desconeix la distribució entre les diferents regions. A més, una part de les despeses comunitàries es destina a l'exterior i, per tant, no es distribueix entre els estats membres.

Un cop aclarits aquests conceptes, es presenten les dades que són els resultats dels anys 2000-2006. En primer lloc, en el quadre 17 es presenten les aportacions espanyoles al pressupost comunitari i els cobraments de la UE; a continuació, en el quadre 18, la distribució regional de l'aportació total espanyola al pressupost comunitari, i en el quadre 19, les transferències comunitàries regionalitzades. Finalment es presenta la sèrie completa 1986-2006 dels saldos (diferències entre ingressos i pagaments), tant en valors corrents (quadre 20) com en valors constants de 2006 (quadre 21).

No es presenten els passos intermedis, perquè això seria objecte d'un altre treball i el que es pretén aquí és donar una visió general del que ha estat la política regional a Catalunya i situar-la en el context espanyol (en l'annex 1 s'adjunta la metodologia seguida per a l'obtenció de les dades).

Quadre 17**Saldo financer entre Espanya
i el pressupost comunitari**

		2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
<i>Aportació al pressupost de la UE</i>	Interessos de demora	0,18	1,86	0,06	0,00	0,00	0,73	0,28
	Recursos per l'IVA	2.888,79	3.134,82	2.524,99	2.655,45	1.921,31	2.329,25	2.373,41
	Recursos pel PNB	2.642,92	2.589,16	3.405,93	4.404,90	5.084,15	6.393,07	6.546,85
	Recursos propis tradicionals	1.019,80	1.005,20	948,80	1.004,40	1.273,00	1.463,80	1.597,20
	Aportació per prestacions de serveis	0,00	0,00	0,00	0,00	0,73	0,80	0,60
	Aportació al FED	108,34	45,96	86,80	128,48	136,66	100,43	155,93
Total aportació		6.660,03	6.777,00	6.966,58	8.193,28	8.415,80	10.287,79	10.674,27
<i>Pagaments de la UE a Espanya</i>	FEOGA-G	5.481,88	6.169,49	5.933,07	6.459,07	6.319,22	6.406,48	6.654,48
	FEOGA-O, IFOP, FEP i altres recursos	521,29	630,24	981,25	1.276,70	1.129,75	1.272,38	1.094,48
	FEDER	2.818,87	3.380,34	4.047,80	5.343,73	4.712,21	3.851,42	2.214,18
	FSE	796,60	1.084,75	1.795,55	1.652,61	1.773,71	1.784,21	1.246,45
	Fons de Cohesió	1.197,10	868,48	2.121,88	1.800,22	1.906,30	1.391,35	1.283,30
	Despesa de recaptació dels recursos propis tradicionals	101,98	100,52	363,50	251,10	318,25	365,95	399,30
	Altres transferències	48,13	53,08	78,56	79,10	69,65	107,20	139,90
Total pagaments de la UE		10.965,85	12.286,90	15.321,61	16.862,53	16.229,09	15.178,99	13.032,09
Saldo financer		4.305,82	5.509,90	8.355,03	8.669,25	7.813,29	4.891,20	2.357,82

Font: elaboració pròpia.

Quadre 18**Distribució regional de l'aportació total espanyola al pressupost comunitari****(M€)**

<i>Comunitats autònomes</i>	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Andalusia	949,10	979,84	945,66	1.138,99	1.154,23	1.431,29	1.475,68
Aragó	202,97	208,67	205,84	245,57	247,67	304,41	313,06
Astúries	159,10	165,02	157,93	185,33	184,39	226,79	233,73
Balears	186,06	191,53	183,72	221,24	225,62	275,05	284,92
Canàries	161,46	161,12	176,43	227,98	262,76	323,36	335,38
Cantàbria	83,51	86,25	84,02	99,04	100,54	124,27	128,16
Castella i Lleó	362,54	371,19	363,91	433,83	438,37	536,92	551,81
Castella-la Manxa	218,69	225,02	220,25	263,92	268,48	333,72	343,79
Catalunya	1.197,48	1.226,28	1.210,68	1.450,67	1.476,59	1.818,78	1.873,76
Comunitat Valenciana	639,55	661,66	648,89	776,00	786,88	969,04	1.000,79
Extremadura	119,20	122,31	117,27	138,84	139,46	172,35	175,76
Galícia	367,96	378,02	361,90	427,53	429,84	529,88	547,62
Madrid	1.086,63	1.120,45	1.117,12	1.339,69	1.363,60	1.680,49	1.725,50
Múrcia	164,43	169,65	166,10	200,51	203,71	254,98	263,58
Navarra	106,72	108,56	107,43	128,49	130,85	161,35	165,47
País Basc	389,53	397,47	391,82	465,74	474,50	587,92	607,23
Rioja	46,47	47,76	47,21	57,22	57,82	70,92	72,75
Ceuta i Melilla	8,11	7,86	10,04	13,05	14,91	18,67	19,18
Total	6.449,53	6.628,66	6.516,22	7.813,65	7.960,21	9.820,17	10.118,16

Font: elaboració pròpia.

La diferència entre els imports regionalitzats (quadre 18) i els que figuren en el quadre anterior (saldo financer) com a aportacions al pressupost comunitari, es deu a com es comptabilitzen, per una banda, els recursos propis tradicionals, que figuren pel seu import brut, però se'ls haurien de restar les despeses de recaptació, que, per contra, figuren com un pagament del pressupost de la UE. Per altra

banda, també s'han de descomptar els interessos de demora i l'import del Fons Europeu per al Desenvolupament (FED), que realment està fora del pressupost comunitari (almenys fins a l'any 2013), però l'Estat ho integra en donar les dades.

Quadre 19

Imputació regional dels pagaments totals del pressupost comunitari a Espanya

(M€)

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Andalusia	3.099,02	3.052,17	3.499,45	4.343,58	4.376,18	3.714,79	3.061,43
Aragó	809,56	685,16	796,46	742,68	698,78	676,98	826,39
Astúries	151,65	430,87	589,54	555,33	482,71	464,79	327,01
Balears	56,40	51,81	108,50	98,07	132,16	119,70	131,67
Canàries	468,84	537,03	733,99	646,20	682,41	701,71	631,40
Cantàbria	160,77	142,27	170,47	213,57	177,96	169,60	102,98
Castella i Lleó	1.641,72	1.563,65	1.845,56	2.167,02	1.980,65	1.756,74	1.534,35
Castella-la Manxa	1.008,59	1.290,48	1.614,72	1.500,96	1.465,00	1.480,77	1.389,30
Catalunya	603,48	955,79	1.500,30	1.169,80	1.161,78	974,05	963,55
Comunitat Valenciana	407,55	765,17	910,37	986,83	785,34	1.047,95	534,48
Extremadura	1.035,18	939,62	986,86	1.092,71	1.330,24	1.182,91	1.174,33
Galícia	428,75	609,17	1.085,87	1.278,07	1.158,85	1.282,05	863,30
Madrid	315,30	349,92	376,19	905,45	751,85	422,13	487,76
Múrcia	316,52	272,19	387,51	436,10	347,42	404,65	300,54
Navarra	154,26	171,56	174,12	183,95	146,54	164,37	207,09
País Basc	191,99	307,43	378,63	352,10	354,18	390,35	252,37
Rioja	54,08	83,47	59,55	67,89	99,90	79,41	66,71
Ceuta i Melilla	14,05	26,04	24,94	43,12	27,48	38,84	37,53
Altres transferències	48,13	53,08	78,56	79,10	69,65	107,20	139,90
TOTAL	10.965,85	12.286,90	15.321,58	16.862,53	16.229,09	15.178,97	13.032,09

Font: elaboració pròpia.

A continuació es presenten les sèries completes dels saldos financers entre la UE i les comunitats autònomes espanyoles, des de l'any 1986 fins a l'any 2006, en valors corrents i en valors constants del 2006.

I, com es pot apreciar en el quadre 20, Catalunya és, després de Madrid, la regió amb el saldo negatiu més gran: 5.787 M€ de dèficit. En dos anys, el 1998 i el 2002, presenta un saldo positiu, però això és degut a desajustos temporals en els pagaments de la UE. Per la seva banda, Madrid registra un saldo negatiu d'11.545 M€ i és, juntament amb Catalunya, Balears i el País Basc, una de les úniques regions que presenten un saldo negatiu. Si s'observen les comunitats més beneficiades, destaca Andalusia, amb 34.648 M€ de saldo positiu, seguida a distància per Castella-Lleó i molt a prop per Castella-la Manxa.

Quadre 20

SALDO FINANCER ENTRE LES REGIONS ESPANYOLES I EL PRESSUPOST COMUNITARI. 1986 - 2006. (Milions d'euros) Valors corrents

	1986	1987	1988	1989	1990	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	TOTAL
Andalusia	210,51	283,62	588,91	768,21	796,52	1.340,22	1.275,79	958,83	1.206,07	2.271,69	1.413,69	1.901,57	1.843,48	2.717,36	2.149,92	2.072,33	2.553,78	3.204,59	3.221,95	2.283,49	1.585,75	34.648,30
Aragó	-15,80	5,41	89,00	139,54	95,45	208,46	212,89	329,69	306,21	398,74	416,95	391,44	601,56	536,16	606,59	476,49	590,62	497,11	451,12	372,57	513,33	7.223,54
Astúries	-20,60	20,67	16,17	79,77	-13,06	245,44	50,07	0,72	5,81	267,27	183,50	182,99	171,74	198,92	-7,45	265,85	431,61	369,99	298,32	238,01	93,28	3.079,05
Balears	-34,32	-36,75	-53,26	-57,16	-88,69	-112,26	-147,90	-140,15	-137,27	-55,07	-98,65	-143,85	-119,33	-114,21	-129,66	-139,73	-75,23	-123,17	-93,46	-155,35	-153,25	-2.208,70
Canàries	8,75	27,54	43,08	43,50	53,36	216,69	235,09	330,70	333,07	461,72	424,21	502,29	514,31	484,96	307,39	375,91	557,56	418,22	419,65	378,35	296,02	6.432,37
Cantàbria	-8,46	-7,09	17,44	-0,90	7,87	21,36	-14,92	-0,19	2,89	42,91	61,00	144,77	74,27	118,98	77,26	56,02	86,45	114,53	77,42	45,34	-25,18	891,77
Castella-L	34,80	113,86	268,33	266,51	291,49	539,43	467,48	662,19	562,96	1.078,18	961,31	812,50	1.136,22	1.452,52	1.279,18	1.192,46	1.481,65	1.733,19	1.542,28	1.219,82	982,54	18.078,91
Castella-M	21,05	64,88	313,61	361,79	365,96	729,59	817,94	686,94	717,85	968,80	795,72	876,66	886,94	1.265,46	789,90	1.065,46	1.394,47	1.237,03	1.196,53	1.147,04	1.045,51	16.749,12
Catalunya	-105,09	-100,43	-90,91	-142,82	-211,54	-198,75	-333,50	-372,32	-529,32	-125,67	-25,92	-179,30	90,96	-536,96	-593,99	-270,50	289,63	-280,87	-314,80	-844,73	-910,20	-5.787,04
Comunitat Valenciana	-54,86	-58,57	-63,39	-53,96	-157,03	-7,25	-57,04	-125,87	-44,16	477,09	318,21	-9,95	265,92	-28,75	-231,99	103,51	261,48	210,83	-1,54	78,91	-466,30	355,27
Extremadura	52,62	57,36	195,24	232,45	223,74	466,45	455,81	584,66	501,74	734,04	677,83	484,14	790,61	780,68	915,98	817,31	869,59	953,87	1.190,78	1.010,56	998,57	12.994,05
Galícia	-4,56	-8,70	5,28	24,83	20,96	60,09	204,08	161,53	49,73	566,45	731,03	619,36	304,10	751,73	60,78	231,14	723,97	850,55	729,00	752,16	315,68	7.149,21
Madrid	-109,24	-115,76	-191,11	-218,49	-359,03	-468,58	-632,03	-489,14	-638,96	-328,07	-502,97	-572,64	-533,77	-560,73	-771,33	-770,52	-740,93	-434,24	-611,76	-1.258,36	-1.237,74	-11.545,40
Múrcia	6,13	55,91	24,56	47,06	57,67	131,11	104,30	62,69	78,60	211,18	219,55	102,29	121,32	358,20	152,09	102,54	221,41	235,58	143,71	149,68	36,96	2.622,54
Navarra	-7,14	0,16	19,23	19,28	32,64	24,87	35,82	59,82	34,85	96,72	97,18	74,95	71,35	38,10	47,54	63,00	66,69	55,46	15,69	3,02	41,62	890,86
País Basc	-30,95	-31,00	-31,68	-23,78	-62,69	-61,73	-84,25	-8,24	-140,61	-26,24	24,96	-162,77	170,15	-256,81	-197,55	-90,04	-13,19	-113,64	-120,32	-197,57	-354,86	-1.812,82
Rioja	-4,18	1,63	25,66	8,73	4,57	19,37	11,85	14,79	4,78	20,30	20,05	20,98	22,15	46,79	7,61	35,71	12,34	10,68	42,09	8,49	-6,04	328,35
Ceuta i Melilla	0,20	0,88	1,15	1,33	1,56	30,28	6,91	43,19	9,37	30,34	24,40	35,09	12,21	51,06	5,94	18,18	14,90	30,07	12,57	20,17	18,34	368,15
TOTAL	-61,15	273,63	1.177,31	1.495,91	1.059,76	3.184,81	2.608,39	2.759,82	2.323,61	7.090,37	5.742,05	5.080,52	6.424,20	7.303,47	4.468,19	5.605,16	8.726,80	8.969,78	8.199,23	5.251,60	2.774,03	90.457,51

Font: Elaboració pròpia i Correa MD i Maluquer S. Efectes regionals del pressupost europeu a Espanya (1986-1999)

Quadre 21

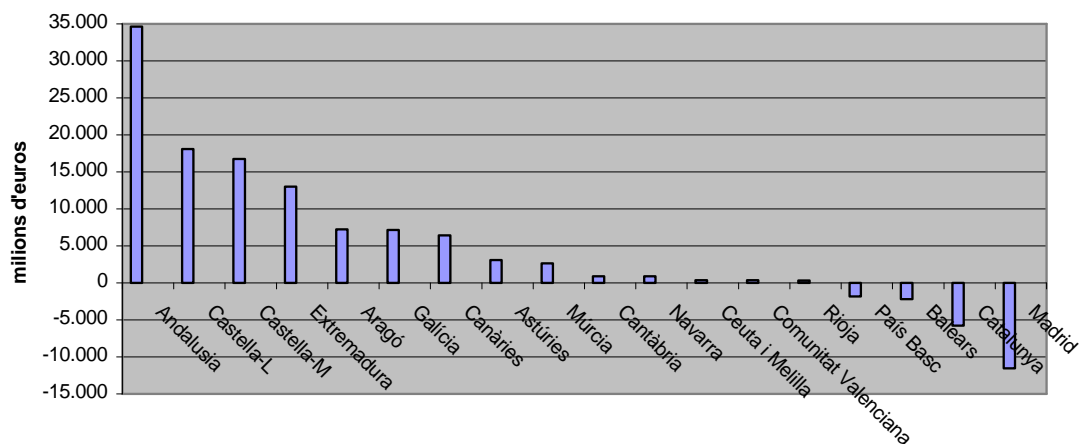
SALDO FINANCER ENTRE LES REGIONS ESPANYOLES I EL PRESSUPOST COMUNITARI. (Milions d'euros) 1986-2005 Valors constants 2006

	1986	1987	1988	1989	1990	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	TOTAL
Andalusia	511,5	650,7	1.275,9	1.556,9	1.504,5	2.368,1	2.112,7	1.519,4	1.839,5	3.302,9	1.985,9	2.611,2	2.472,1	3.544,7	2.720,5	2.539,6	3.005,5	3.607,3	3.515,8	2.393,1	1.585,75	46.623,7
Aragó	-38,4	12,4	192,8	282,8	180,3	368,3	352,5	522,5	467,0	579,7	585,7	537,5	806,7	699,4	768,6	583,8	695,4	559,3	496,9	395,7	513,33	9.562,4
Astúries	-50,1	47,4	35,0	161,7	-24,7	433,7	82,9	1,1	8,9	388,6	257,8	251,3	230,3	259,5	-9,6	326,0	508,0	417,0	324,2	250,6	93,28	3.992,9
Balears	-83,4	-84,3	-115,4	-115,8	-167,5	-198,4	-244,9	-222,1	-209,4	-80,1	-138,6	-197,5	-160,0	-149,0	-164,5	-171,3	-88,4	-138,9	-100,7	-162,0	-153,25	-3.145,4
Canàries	21,3	63,2	93,3	88,2	100,8	382,9	389,3	524,0	508,0	671,3	595,9	689,7	689,7	632,6	401,9	466,8	651,8	484,7	361,2	308,1	296,02	8.420,7
Cantàbria	-20,6	-16,3	37,8	-1,8	14,9	37,7	-24,7	-0,3	4,4	62,4	85,7	198,8	99,6	155,2	98,0	68,7	101,8	129,1	84,4	48,4	-25,18	1.138,0
Castella-L	84,6	261,2	581,3	540,2	550,6	953,1	774,1	1.049,4	858,6	1.567,6	1.350,4	1.115,7	1.523,7	1.894,8	1.620,9	1.460,8	1.744,2	1.951,4	1.682,8	1.286,4	982,54	23.834,4
Castella-M	51,1	148,9	679,5	733,3	691,2	1.289,1	1.354,5	1.088,6	1.094,9	1.408,6	1.117,8	1.203,8	1.189,4	1.650,8	1.000,0	1.305,3	1.641,3	1.391,4	1.311,4	1.209,3	1.045,51	22.605,7
Catalunya	-255,3	-230,4	-197,0	-289,5	-399,6	-351,2	-552,3	-590,0	-807,3	-182,7	-36,4	-246,2	122,0	-700,4	-753,8	-331,6	341,4	-317,0	-334,8	-878,9	-910,20	-7.901,2
Comunitat Valenciana	-133,3	-134,4	-137,3	-109,4	-296,6	-12,8	-94,5	-199,5	-67,4	693,7	447,0	-13,7	356,6	-37,5	-295,3	126,0	307,2	236,8	0,6	93,8	-466,30	263,9
Extremadura	127,9	131,6	423,0	471,1	422,6	824,2	754,8	926,5	765,2	1.067,3	952,2	664,8	1.060,2	1.018,4	1.160,3	1.001,2	1.023,7	1.073,6	1.298,9	1.065,5	998,57	17.231,5
Galícia	-11,1	-20,0	11,4	50,3	39,6	106,2	338,0	256,0	75,8	823,6	1.026,9	850,5	407,8	980,6	76,5	283,5	852,1	958,5	791,7	775,1	315,68	8.988,8
Madrid	-265,4	-265,6	-414,1	-442,8	-678,2	-827,9	-1.046,6	-775,1	-974,5	-477,0	-706,6	-786,3	-715,8	-731,5	-978,6	-944,3	-871,7	-489,4	-661,5	-1.309,5	-1.237,74	-15.600,2
Múrcia	14,9	128,3	53,2	95,4	108,9	231,7	172,7	99,3	119,9	307,0	308,4	140,5	162,7	467,3	192,5	125,7	260,5	265,3	156,0	158,1	36,96	3.605,2
Navarra	-17,4	0,4	41,7	39,1	61,7	43,9	59,3	94,8	53,1	140,6	136,5	102,9	95,7	49,7	60,3	77,2	78,7	62,3	18,4	4,8	41,62	1.245,3
País Basc	-75,2	-71,1	-68,6	-48,2	-118,4	-109,1	-139,5	-13,1	-214,5	-38,2	35,1	-223,5	228,2	-335,0	-250,7	-110,2	-15,4	-128,0	-128,7	-202,0	-354,86	-2.381,1
Rioja	-10,2	3,7	55,6	17,7	8,6	34,2	19,6	23,4	7,3	29,5	28,2	28,8	29,7	61,0	9,6	43,8	14,6	12,0	46,5	9,9	-6,04	467,6
Ceuta i Melilla	0,5	2,0	2,5	2,7	2,9	53,5	11,4	68,4	14,3	44,1	34,3	48,2	16,4	66,6	7,5	21,2	17,5	33,7	13,5	20,5	18,34	500,2
TOTAL	-148,6	627,8	2.550,7	3.031,8	2.001,7	5.627,3	4.319,4	4.373,4	3.543,9	10.309,0	8.066,3	6.976,5	8.614,9	9.527,2	5.664,0	6.872,1	10.268,1	10.109,2	8.876,8	5.466,9	2.774,0	119.452,5

Font: Elaboració pròpia i Correa MD i Maluquer S. Efectes regionals del pressupost europeu a Espanya (1986-1999)

Gràfic 7

**SALDO FINANCER ENTRE LES REGIONS ESPANYOLES I EL PRESSUPOST
COMUNITARI (milions d'euros) 1986-2006. valors corrents**

Font:Elaboració pròpia

Quadre 22

Com. autònomes	Mitjana euros/habitant (valors 2006)	Saldo (M€)
Extremadura	761	12.994
Castella-la Manxa	616	16.749
Castella i Lleó	451	18.079
Aragó	377	7.224
Andalusia	303	34.648
Canàries	239	6.432
Ceuta i Melilla	229	368
Astúries	175	3.079
Galícia	155	7.149
Múrcia	151	2.623
Navarra	110	891
Cantàbria	101	892
La Rioja	83	328
Comunit. Valenciana	3	355
País Basc	-53	-1.813
Catalunya	-59	-5.787
Madrid	-141	-11.545
Balears	-187	-2.075

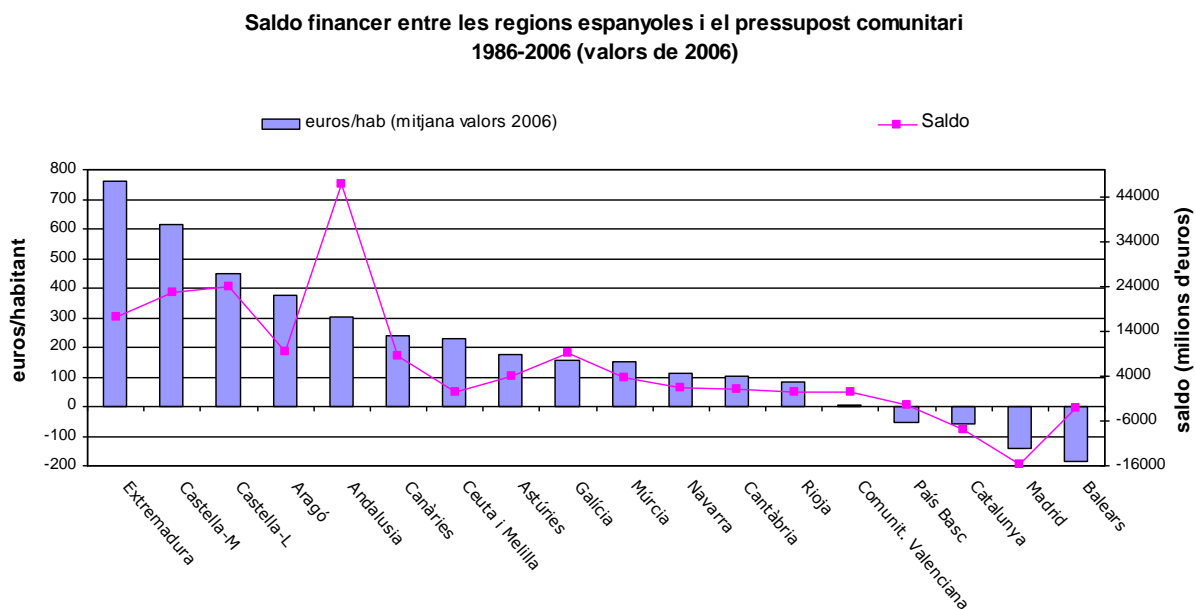
Font: elaboració pròpia.

Però si fem l'anàlisi des del punt de vista dels euros rebuts per habitant (mitjana de tota la sèrie i valors de 2006), aquesta classificació de beneficiaris nets varia, ja que la comunitat autònoma que lidera els guanys dels fons europeus és Extremadura, i Andalusia retrocedeix fins a la cinquena plaça.

També canvia l'ordre de les dues darreres comunitats autònomes (CA) amb saldo negatiu.

En el gràfic 8 es presenten aquestes dades i es comparen els saldos en valors constants de 2006 i la ràtio euros/habitant, i es poden apreciar millor les disparitats entre CA.

Gràfic 8

Font: Elaboració pròpia.

6. Conclusió

El balanç d'aquest llarg període (1986-2006) ha estat positiu. Catalunya ha crescut i ha convergit amb els nivells de vida europeus: l'any 1986 el PIB per habitant de Catalunya se situava entorn del 85 % de la mitjana comunitària; el 1996, al 99 %, mentre que el 2005 ja es va situar al voltant del 108,5 %⁵

5. Dades d'Eurostat.

(UE 15). I això, malgrat el fet que Catalunya, segons es presenta en aquest treball, ha estat fins ara contribuent net de la Unió Europea i ha aportat més recursos dels que les polítiques de despesa europees hi retornen directament. Així, en els darrers anys, Catalunya ha aportat a la UE una mitjana del 0,80 % del seu PIB.

Les perspectives de futur de la política regional europea a Catalunya són pessimistes. La incorporació a la UE, al maig del 2004, de deu països, i a principis del 2007, de dos països més amb una renda per càpita molt inferior a la mitjana comunitària, i l'augment insuficient del pressupost comunitari (que a finals del 2013 representarà, en crèdits de compromís, l'1,04 % de l'RNB europea, mentre que el 2006 representava l'1,14 %), han provocat un reajustament dels fons destinats a la cohesió envers les àrees menys desenvolupades, per la qual cosa Espanya, i consegüentment Catalunya, és una de les perjudicades. Així, les regions europees menys desenvolupades (objectiu 1) van absorbir durant el període 2000-2006 el 69,7 % del total de recursos, i en aquest període aquesta xifra serà del 81,5%.

Catalunya rebrà en el període 2007-2013 un 40 % menys de fons (FEDER, FSE) respecte al que va percebre en el septenni anterior (2000-2006). Pel que fa al Fons de Cohesió, la reducció serà més pronunciada, atès que a nivell estal la reducció entre el període anterior i l'actual ha estat del 73,6 %.

Finalment, cal afegir que en el període 2000-2006 a Catalunya es van aprovar subvencions comunitàries del FEDER i del Fons de Cohesió per més de 5.000 M€ cosa que representa una mitjana anual del 0,5 % del PIB català.

Però, més enllà de les xifres, s'ha de destacar que aquests fons s'han dirigit a sectors estratègics de l'economia, com infraestructures, ajuts a empreses, recerca, regeneració urbana; sectors que tenen un pes destacat en la competitivitat i el desenvolupament d'un territori. I han tingut un efecte multiplicador, ja que, a les aportacions comunitàries, les administracions hi han d'afegir un cofinançament, que, segons les dades d'aquest treball, ha estat de prop del 40 %.

Bibliografia

ÀREA DE PROGRAMACIÓ DE LA DIRECCIÓ GENERAL DE PROGRAMACIÓ ECONÒMICA. DEPARTAMENT D'ECONOMIA I FINANCES. GENERALITAT DE CATALUNYA. «L'objectiu 2 dels fons estructurals europeus a Catalunya en el període 2000-2006». *Nota d'Economia*, núm. 67 (2000).

ARLEGUI, L.; GARCÍA, F.; REDONDO, A.; MALUQUER, S. (coord.); ROVIRA, G. (coord.). *Els fons estructurals a Catalunya: Aplicació i perspectives de la política estructural i de cohesió de la Unió Europea*. Barcelona: Generalitat de Catalunya. Departament d'Economia i Finances; Patronat Català Pro Europa, 1995.

COMMISSION EUROPÉENNE. Budget de l'UE 2006: *Rapport financier*. 2007.

COMISIÓN EUROPEA. DIRECCIÓN GENERAL DEL PRESUPUESTO. «Las finanzas públicas de la Unión Europea». 2002.

COMISIÓN EUROPEA. «Comunicación de la Comisión al Parlamento Europeo y al Consejo. Ajuste técnico de las perspectivas financieras para 2006 en función de la evolución de la RNB y de los precios». COM (2004) 837 final.

CORREA, M. D.; MANZANEDO, J. *Política regional española y europea: Período 1993-1999*. Madrid: Ministerio de Economía y Hacienda, 2002.

CORREA, M. D.; MALUQUER, S. *Efectes regionals del pressupost europeu a Espanya: Actualització 1986-1999*. Barcelona: Generalitat de Catalunya. Institut d'Estudis Autònomic, 2003.

DEPARTAMENT D'ECONOMIA I FINANCES. DIRECCIÓ GENERAL DE PROGRAMACIÓ ECONÒMICA. GENERALITAT DE CATALUNYA. «Informe sobre l'actuació dels fons estructurals i del Fons de Cohesió de la Unió Europea a Catalunya els anys 1993, 1994, 1995, 1996, 1997, 1998, 1999».

DEPARTAMENT D'ECONOMIA I FINANCES. GENERALITAT DE CATALUNYA. «Informes econòmics i financers dels pressupostos de la Generalitat de Catalunya. Anys 1994 al 2007».

DEPARTAMENT D'ECONOMIA I FINANCES. GENERALITAT DE CATALUNYA. *Nota d'Economia*, núm. 88 (2007). [Monogràfic sobre Catalunya i les polítiques econòmiques europees]

MALUQUER, S. (coord.); ARLEGUI, L.; GARCÍA, F.; MATEU, X. *El FEDER a Catalunya*. Barcelona: Generalitat de Catalunya. Departament d'Economia i Finances, 1992.

LANDABASO, M.; VILLALBA, D. «La política de cohesió a la Unió Europea ampliada. Perspectives a l'horitzó 2020». *Nota d'Economia* [Generalitat de Catalunya. Departament d'Economia i Finances], núm. 88 (2007).

MINISTERIO DE ECONOMÍA Y HACIENDA. *La política regional europea*. Madrid: Secretaria de Estado de Economía, 1990.

MINISTERIO DE ECONOMÍA Y HACIENDA. SECRETARÍA DE ESTADO DE HACIENDA Y PRESUPUESTOS. *Presupuestos generales del Estado*. Madrid, anys 2007 i 2008.

MINISTERIO DE LAS ADMINISTRACIONES PÚBLICAS Y MINISTERIO DE LA PRESIDENCIA. «Informe económico-financiero de las administraciones territoriales: Años 2000 al 2005».

MINISTERIO DE ECONOMÍA Y HACIENDA. *Relaciones financieras entre España y la UE*. Madrid: Ministerio de Economía y Hacienda, 2004, 2005, 2006 i 2007.

SOSVILLA-RIVERO, S.; Herce, J. «La política de cohesión europea y la economía española». *Evaluación y Perspectiva* [Información Comercial Española], núm. 837 (juliol-agost 2007).

Annex 1. Metodologia per a la regionalització dels saldos financers entre la UE i Espanya

REGIONALITZACIÓ DELS SALDOS FINANCERS ENTRE LA UE I ESPANYA (2000-2006)

La informació per elaborar aquesta regionalització prové de la publicació *Relaciones financieras entre España y la UE*, Madrid, Ministerio de Economía y Hacienda, anys 2006 i 2007.

També s'han consultat els textos següents:

- «Informe económico-financiero de las administraciones territoriales» (diversos anys).
- *Budget de l'UE 2006: Rapport financier*.
- *Presupuestos generales del Estado* (2007 i 2008).

APORTACIÓ ESPANYOLA A LA UE

Drets de duana

La variable utilitzada per imputar aquests imports a cada comunitat ha estat la despesa total en consum final interior de les llars (Comptabilitat Regional d'Espanya, INE). En aquests moments, la informació disponible només arriba fins a l'any 2003 (base 2000). Per aquest motiu, per fer la regionalització dels drets de duana per als anys 2004, 2005 i 2006 s'ha utilitzat la mateixa estructura percentual utilitzada per al darrer any disponible.

L'aportació de Canàries s'ha determinat com la de la resta de regions, ja que l'any 1999 va finalitzar el període transitori per a l'aplicació del tipus d'aranzel duaner comú i l'any 2000 aquest aranzel es va aplicar íntegrament.

Pel que fa a Ceuta i Melilla, en aquests territoris l'aranzel duaner comú no s'aplica.

Exaccions reguladores agrícoles

La variable utilitzada per imputar aquests imports a cada comunitat ha estat la despesa final interior de les llars en alimentació, begudes i tabac (Comptabilitat Regional d'Espanya, INE). En aquests moments, la informació disponible només arriba fins a l'any 2003 (base 2000). Per aquest motiu, per fer la regionalització dels anys 2004, 2005 i 2006 s'ha utilitzat la mateixa estructura percentual utilitzada per al darrer any disponible.

Pel que fa a Canàries, Ceuta i Melilla, s'ha procedit igual que en el cas anterior.

Cotitzacions sobre la producció i l'emmagatzematge de sucre i isoglucosa

La variable utilitzada per imputar aquests imports a cada comunitat ha estat la despesa final interior de les llars en alimentació, begudes i tabac (Comptabilitat Regional d'Espanya, INE). En aquests moments, la informació disponible només arriba fins a l'any 2003 (base 2000). Per aquest motiu, per fer la regionalització dels anys 2004, 2005 i 2006 s'ha utilitzat la mateixa estructura percentual utilitzada per al darrer any disponible.

A Canàries, Ceuta i Melilla no s'apliquen les cotitzacions a la producció i l'emmagatzematge de sucre i isoglucosa.

Recurs propi per l'IVA

Aquesta imputació s'ha fet de la mateixa manera que a l'estudi previ. És a dir, el repartiment de l'aportació de l'IVA es fa amb el supòsit que a Canàries, Ceuta i Melilla s'apliqués l'IVA.

Així, desglossant la participació en el consum interior en dos grups, Canàries, Ceuta i Melilla, per una banda, i la resta per l'altra, determinem uns percentatges que, aplicats sobre les aportacions espanyoles per l'IVA, ens donen dos imports: l'import corresponent a la Península i Balears es distribueix en funció de la composició del consum interior d'aquestes regions; l'altre import, el corresponent a Canàries, Ceuta i Melilla, es reparteix pel conjunt de totes les regions espanyoles en funció de la seva aportació al PIB (aquest càlcul es fa per repartir la càrrega que assumeix l'Estat en no recaptar amb la mateixa intensitat en aquests territoris). La suma d'aquestes dues distribucions ens dóna la imputació regional per l'IVA.

Recurs propi pel PNB

Per calcular la distribució regional de l'aportació del PNB s'ha partit de l'estructura regional del PIB, segons dades de la Comptabilitat Regional d'Espanya (INE). L'import «extraregio» s'ha distribuït entre totes les comunitats autònomes.

COBRAMENTS DE LA UE

FEOGA-O

Per a l'obtenció de les dades regionalitzades dels pagaments de la UE s'ha seguit la mateixa metodologia que en l'estudi previ.

El punt de partida de l'estudi anterior era el treball del Ministeri d'Economia i Hisenda que presentava la regionalització dels pagaments del FEOGA-O, i que incloïa la regionalització de les despeses per restitucions a l'exportació i l'emmagatzematge públic.

En el present treball la informació de partida ha estat la que figura en la publicació *Relaciones financieras entre España y la UE* referent a l'any 2006 (any natural), que no inclou la distribució regional de les despeses per restitucions a l'exportació i l'emmagatzematge públic; per tant, ha estat necessari efectuar aquest càlcul.

Les despeses per restitucions a l'exportació i l'emmagatzematge públic, com ja s'ha via descrit en l'estudi anterior, corresponen a pagaments a les empreses exportadores i als organismes reguladors del mercat, però els beneficiaris finals són els productors, atès que aquestes actuacions formen part del sistema global de funcionament de l'agricultura comunitària.

Per tal de regionalitzar aquests pagaments i considerant que afectaven la producció dels productes agrícoles que formen part del sistema, s'ha utilitzat el desglossament, per comunitats autònomes, dels productes beneficiats, calculant la participació de cadascun per comunitat autònoma (descomptant els pagaments per desenvolupament rural). Aquesta participació s'ha calculat per a l'any 2000 i fins al 2006, i a continuació s'han imputat, els pagaments esmentats, per cada any.

En tots aquests càlculs, la Comunitat Autònoma de Canàries ha estat considerada amb caràcter general, atès que l'any 1999 va finalitzar el seu programa d'incorporació progressiva a la PAC. Així

mateix, s'hi han afegit els imports corresponents als programes per a regions ultraperifèriques (inclosos en els pagaments efectuats al Fons Espanyol de Garantia Agrària [FEGA]), atès que aquesta comunitat autònoma n'és l'única beneficiària. Les ciutats de Ceuta i Melilla no s'han considerat, ja que no formen part de la PAC.

La resta d'imports no regionalitzats s'han distribuït en funció dels pagaments regionalitzats inicialment.

Finalment i seguint la metodologia del treball previ, resta ajustar les diferències que existeixen entre els pagaments del FEOGA-G avançats per l'Estat i reemborsats posteriorment per la Unió Europea, amb uns mesos de desfasament; cal incloure aquí les liquidacions d'anys anteriors, així com les penalitzacions.

Les diferències entre els pagaments avançats pels organismes pagadors i els pagaments nets fets per la Unió Europea a Espanya en el mateix any, s'han classificat en dos grups: per una banda, els imports corresponents a la liquidació d'exercicis anteriors (informació del FEGA, pagaments realitzats i prefinançament, organisme de coordinació), i, per l'altra, la resta d'imports, per tal d'efectuar una regionalització diferenciada. El primer import, liquidació d'exercicis anteriors, considerant que inclou fonamentalment penalitzacions que són assumides per l'Estat, s'imputa segons l'estructura regional del PIB. El segon import prové, principalment, del desfasament temporal que existeix entre els pagaments avançats pels organismes pagadors i les quantitats finalment liquidades per la Unió Europea al tresor públic. La imputació regional es fa en funció dels imports assignats prèviament.

FEOGA-O i IFOP

A partir de les dades de la publicació del Ministeri d'Economia i Hisenda, en la qual ja figura una primera distribució per CA, es procedeix a repartir els imports pendents d'aplicar i sense regionalitzar. Per fer aquest repartiment no s'ha seguit la metodologia de l'estudi anterior, que feia el repartiment en funció de la despesa que ja estava regionalitzada; d'aquesta manera es podia repartir més a les regions que anaven més avançades pel que fa al nivell de despesa. Però en aquest cas s'ha considerat que podria ser més equilibrat fer un repartiment en funció de la despesa aprovada per al període considerat.

Per tant, s'ha efectuat una imputació d'acord amb el nivell de fons comunitaris aprovats a l'MCS de l'objectiu 1, 2000-2006, per al FEOGA-O, l'IFOP i el LEADER+; per a la resta de regions s'han

considerat els imports de l'IFOP i el LEADER+ per al mateix període. Recordem que a les regions de l'objectiu 2 els programes de desenvolupament rural (PDR) 2000-2006 estan cofinançats pel FEOGA-G, i només el programa LEADER+ està cofinançat pel FEOGA-O.

No s'han tingut en compte els programes PRODER 2, ja que, en el cas de les regions de l'objectiu 1, els fons provenen de l'MCS ja considerat, i en el cas de la resta de regions, els fons provenen dels PDR i el FEOGA-G.

FEDER

Per calcular la regionalització del FEDER s'ha utilitzat un sistema similar al del FEOGA-O, és a dir, s'ha procedit, a partir de la informació regionalitzada del Ministeri d'Economia i Hisenda, a imputar els imports no regionalitzats en funció de la subvenció aprovada. En aquest cas, en disposar d'informació sobre l'origen d'aquests imports no regionalitzats, els provinents del període 1994-1999 i els corresponents al període 2000-2006, s'ha pogut fer aquesta distribució en funció dels fons comunitaris aprovats en el període anterior (MCS 1994-1999 per a l'objectiu 1 i MCS 1997-1999 i DOCUP 5b 1994-1999 per a l'objectiu 2) i els corresponents a l'actual (MCS 2000-2006 per a l'objectiu 1 i els diferents DOCUP per a l'objectiu 2), tot separant el FEDER regional del pluriregional, ja que habitualment els imports no regionalitzats corresponen a programes pluriregionals; per tant, sembla més lògic utilitzar aquesta distribució.

FSE

La distribució regional de l'FSE s'ha fet seguint les pautes del FEDER. En aquest cas, els imports no regionalitzats són més importants que en el cas del FEDER i corresponen a pagaments efectuats a l'Administració central i a l'INEM. La imputació s'ha fet en funció de la subvenció comunitària aprovada i diferenciant els períodes: per a l'any 2000, tots els imports corresponien al període 1994-1999; la resta d'anys no ha estat possible determinar a quin període pertanyien i, per tant, els pagaments de l'any 2001 s'ha considerat que procedien dels dos períodes al 50 %, i els pagaments dels anys 2002-2006 s'ha considerat que procedien del període actual. Per determinar les subvencions aprovades per al període 1994-1999 s'han considerat: MCS objectiu 1, MCS objectius 2 i 3 i DOCUP 5b 1994-1999, i s'ha distingit entre l'FSE regional i l'FSE pluriregional; per al període 2000-2006 s'han considerat: MCS objectius 1 i 3 i DOCUP objectiu 2, i també s'ha distingit entre l'FSE regional i l'FSE pluriregional.

Fons de Cohesió

S'ha fet una distribució dels imports no regionalitzats de tots els anys en funció de la despesa ja territorialitzada cada any.

Altres despeses

- ◆ 25 % de despesa per la recaptació de recursos propis tradicionals: s'ha fet una distribució de l'import en funció de l'aportació anual de cada comunitat en recursos propis tradicionals. S'ha de tenir present que fins a l'any 2000 el percentatge de despesa de recaptació dels recursos propis tradicionals només era del 10 %. A partir d'aquest any, el percentatge va passar a ser del 25%, però el 2001 només es va aplicar el 10 %. Per aquest motiu, l'any 2002 es va aplicar un percentatge del 40 % (el 25 % corresponent al 2002 i el 15 % que no es va aplicar el 2001).
- ◆ *Altres transferències*: no s'han regionalitzat.